

Nr 1
2020

Bibliotekarz Radomski

KWARTALNIK
INFORMACYJNO-PUBLICYSTYCZNY
MIEJSKIEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ W RADOMIU

Redaguje zespół w składzie:
Anna Skubisz-Szymanowska – redaktor naczelna,
Alicja Bożena Śliwa – sekretarz redakcji,
Dorota Prawda, Ilona Michalska-Masiarz,
Ewa Ukleja, Marta Trojanowska

Wydawca:
Miejska Biblioteka Publiczna
im. Józefa A. i Andrzeja S. Załuskich w Radomiu,
Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich Oddział w Radomiu

Adres redakcji:
ul. Piłsudskiego 12
26-600 Radom
tel.: (048) 36 267 35
fax: (048) 36 338 18
e-mail: biblioteka@mbpradom.pl
www.mbpradom.pl

Zdjęcie na okładce: fot. Marta Trojanowska.
Skład i przygotowanie do druku: Mariusz A. Dański

Druk:
Instytut Technologii Eksploatacji. Państwowy Instytut Badawczy
ul. Kazimierza Pułaskiego 6/10, Radom

ISSN 1230-869X

Biblioteka jest instytucją finansowaną przez Gminę Miasta Radomia

Minął rok

W Miejskiej Bibliotece Publicznej w Radomiu

Anna Skubisz-Szymanowska

Zbiory

W 2019 roku zasoby MBP w Radomiu zwiększyły się o 12 830 woluminów książek (łącznie z czasopismami oprawnymi) o wartości 218 848,72 zł. Były to książki pochodzące z:

1. Zakupu – 7 013 woluminów za 160.518,12 zł. W tym:
   - z budżetu własnego biblioteki – 4 448 woluminów za 105.084,69 zł,
   - z dotacji celowej MKiDN – 2 565 woluminów za 55.433,43 zł.
2. Darów – 4 724 woluminy za 38.128,00 zł.
3. Innych źródeł (za zagubione, odnalezione, przekazane z agendy do agendy) – 934 woluminy o wartości 12 021,28 zł.
4. Czasopisma oprawne – 159 tomów za 8 181,32 zł.

W porównaniu do roku 2018 kupiono 453 woluminy więcej za kwotę o 17 294,71 zł większą.

Wskaźnik zakupu książek na 100 mieszkańców wynosił 3,53 wolumina (w roku 2018 – 3,25).

W roku 2019 ubytkowano ze zbiorów MBP 8 900 woluminów o wartości 4 427,45 zł.

Dla Czytelni Czasopism oraz filii i agend MBP kupiono 137 egz. (97 tytułów) czasopism za kwotę 37 372,06 zł. W porównaniu do roku 2018 było to o 14 egz. mniej za kwotę większą o 76,33 zł.

W roku 2019 r. do zbiorów MBP w Radomiu przybyło 199 jednostek zbiorów specjalnych o wartości 3 854,10 zł. Z zakupu 197 jednostek za 3.834,10 zł (ze środków własnych – 133 jednostki za 2 607,53 zł, ze środków MKiDN – 64 jednostki za 1 226,57 zł, dary – 2 jednostki za 20,00 zł).

Opracowanie zbiorów bibliotecznych

Wszystkie dokumenty, które wpłynęły do biblioteki i zostały włączone do zbiorów, zostały też opracowane w systemie komputerowym ALEPH tak, aby czytelnicy mieli łatwość wyszukiwania potrzebnych książek. W związku ze zmianą przepisów dotyczących opracowania formalnego (nowe pola i podpola w formacie MARC 21) i rzeczowego (Deskryptory Biblioteki Narodowej) zbiorów, od 2017 roku prowadzone były suk-

cesywne prace, według najnowszych zasad, przy opisach katalogowych już znajdujących się w bazie. Były one uzupełniane i przystosowywane do obecnie obowiązujących norm. Przez cały rok trwały też prace nad reklasyfikacją zbiorów według Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiętnej, Publikacja UDC-22 w układzie pionowym (dostosowanie do nowej normy opisów wprowadzonych do bazy wcześniej).

Ewidencja i kontrola zbiorów bibliotecznych

Wszystkie książki i zbiory specjalne, które wpłynęły do biblioteki, zostały zainwentaryzowane w programie ALEPH. Dla wszystkich zbiorów prowadzono ewidencję finansowo-księgową, odrębną dla każdej filii i agendy bibliotecznej. Sporządzono zbiorcze sprawozdanie z przybytku księgozbioru w bibliotekach powiatu radomskiego. Systematycznie prowadzona była także ewidencja ubytków.

W okresie sprawozdawczym przeprowadzona była kontrola księgozbioru filii nr 4 i filii nr 16 MBP w Radomiu – skontra zdawczo-odbiorcze ze względu na zmianę kierowników placówek oraz skontrum kontrolne zbiorów filii nr 1.

Udostępnianie zbiorów

W 2019 roku z bibliotek korzystało 23 539 czytelników zarejestrowanych, którzy wypożyczyli 418 395 książek (o 11 492 wol. więcej niż w roku poprzednim). Czytelnie i kąciki czytelnicze w filiach bibliotecznych odwiedziły 40 453 osoby, które skorzystały z 97 234 dokumentów. W tym było 50 442 egz. czasopism, 4 679 dokumentów audiowizualnych oraz 42 113 książek.

Kontynuowana była usługa „Książka na telefon". W pierwszy piątek miesiąca osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym dostarczane były do domu książki z zasobów biblioteki. Z usługi tej korzystają zarówno osoby niewidome, wypożyczające książki nagrane na kasetach i płytach CD, jak i starsze, które mogą czytać tradycyjne, drukowane książki. W 2019 roku odbyły się 44 wyjazdy do 10 czytelników, którzy wypożyczyli 436 egz. (w tym 285 dokumentów audiowizualnych i 79 elektronicznych). W ramach projektu „Wypożyczalnia odtwarzaczy cyfrowej książki mówionej dla osób niewidomych i słabowidzących" 18 użytkowników 51 razy skorzystało z dostępu do bazy cyfrowych książek mówionych i wypożyczyło 1 815 tytułów.

Z usług Wypożyczalni Międzybibliotecznej skorzystało w minionym roku 46 osób, dla których wypożyczono 99 książek. Do 4 bibliotek w kraju wysłano 8 książek z naszych zbiorów.

Radomska Biblioteka Cyfrowa

W 2019 roku skanowano, opracowywano i udostępniano online zbiory własne oraz instytucji, z którymi Radomska Biblioteka Cyfrowa nawiązała współpracę. Kontynuowano digitalizację książek z Biblioteki Pe-

MBP w Radomiu - WYPOŻYCZENIA NA ZEWNĄTRZ - 2019r.

Filia/Agenda	Liczba odwiedzin	Liczba wypożyczeń ogółem	Struktura wypożyczeń: Literatura piękna dla dorosłych	Literatura piękna dla dzieci	Literatura niebeletrystyczna	Czasopisma oprawne	Czasopisma nieoprawne	Zbiory audiowizualne	Zbiory elektroniczne	Liczba wypożyczeń na 1 czytelnika
F.1	18682	40211	27483	7308	5420	0	0	0	0	18,0
F.2	15230	35010	21306	7607	6097	0	0	0	0	19,9
F.3	9395	22617	15434	4753	2373	0	57	0	0	21,0
F.4	7061	18232	12889	2967	2158	0	218	0	0	20,2
F.6	33732	73648	44335	14632	14681	0	0	0	0	18,5
F.7	8885	20347	15912	1928	2096	0	411	0	0	16,1
F.9	8884	20596	14558	2999	2267	0	772	0	0	18,5
F.10	12978	29774	23929	2472	3373	0	0	0	0	21,5
F.12	8189	18824	13836	2310	2418	0	260	0	0	16,5
F.15	11053	25730	21173	2232	2325	0	0	0	0	20,1
F.16	13945	30475	20293	6575	3522	0	85	0	0	20,6
Ogółem filie	**148034**	**335464**	**231148**	**55783**	**46730**	**0**	**1803**	**0**	**0**	**19,1**
Wyp.dla Dorosł.	28466	55962	40243	407	15312	0	0	0	0	14,1
Wyp.dla Dzieci	7182	12899	522	10705	1672	0	0	0	0	8,3
Wyp. Muzyczna	2819	13634	0	0	39	0	0	13595	0	33,7
Książka na telefon	44	436	59	0	7	0	6	285	79	43,6
Ogółem Bibl. Gł.	**38511**	**82931**	**40824**	**11112**	**17030**	**0**	**6**	**13880**	**79**	**14,0**
Ogółem MBP	**186545**	**418395**	**271972**	**66895**	**63760**	**0**	**1809**	**13880**	**79**	**17,8**

dagogicznej w Radomiu, zeskanowano i udostępniono na stronie RBC materiały ze zbiorów prywatnych (książki wydane przed 1945 r. i zbiór fotografii dotyczących historii Radomia lat 70.) oraz fotografie z wystawy „Radom wyczarowany z pudełka" Kordiana Pawlaka. Nawiązano współpracę z Wojskowym Klubem Sportowym Czarni Radom, w ramach której zeskanowano i udostępniono na stronie RBC prowadzoną od 1921 roku Kronikę Klubu. W ramach umowy podpisanej w 2018 roku z Teatrem Powszechnym w Radomiu zeskanowano i udostępniono teatralia (programy teatralne, zaproszenia, plakaty) z lat 1952-1989 ze zbiorów Czytelni Regionalnej. Ze zbiorów własnych zdigitalizowano i udostępniono kolejne roczniki „Życia Radomskiego" (rok 1978) oraz książki XIX-wieczne. Udostępniono też kolekcję „książka z autografem" ze zbiorów MBP w Radomiu (79 obiektów). Uzyskano zgodę Radomskiego Towarzystwa Naukowego na zeskanowanie i udostępnienie w domenie publicznej, na stronie RBC, wydanych drukiem bibliografii rejestrujących piśmiennictwo dotyczące Radomia i woj. radomskiego za lata 1972-1992. Uzyskano także zgodę od Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność" Ziemia Radomska na digitalizację *Biuletynu NSZZ „Solidarność" Ziemia Radomska*. Pismo wydawane jest od 1989 roku. Do końca 2019 roku ukazały się 822 numery. Regionalne zasoby cyfrowe wzbogaciły się o kolejne kroniki szkolne. Przekazał je do zeskanowania i udostępnienia w RBC Zespół Szkolno-Przedszkolny w Jedlińsku.

W ciągu roku zeskanowano i udostępniono na stronie RBC 988 obiektów (około 130 000 skanów), stronę internetową odwiedziło 3 165 133 użytkowników.

Opracowanie bibliografii regionalnej

Prace prowadzone są w zintegrowanym systemie bibliotecznym ALEPH. W ciągu roku wprowadzono 11 566 opisów artykułów z czasopism i wydawnictw zwartych. Bibliografowanych na bieżąco jest około 30 czasopism regionalnych, ukazujących się w Radomiu i na terenie powiatu radomskiego oraz artykuły o treści regionalnej z prasy ogólnopolskiej. Do bazy wprowadzane są także opisy książek regionalnych, rozdziałów i fragmentów z książek oraz stron internetowych i artykuły z czasopisma internetowego „Nad Zagożdżonką". W celu rozszerzenia wartości informacyjnej wprowadzanych rekordów i ułatwienia użytkownikowi dostępu do treści, opisy bibliograficzne są linkowane do pełnych tekstów zamieszczonych na stronach internetowych gazet.

Działalność wydawnicza

W 2019 roku ukazały się 3 numery „Bibliotekarza Radomskiego".

Realizacja zadań biblioteki powiatowej

Jednym z ważniejszych zadań w tym zakresie jest dbanie o szkolenie i dokształcanie zawodowe zarówno pracowników bibliotek samorządowych z terenu powiatu radomskiego, jak i pracowników MBP uczestniczących w realizacji zadań na rzecz powiatu. W grę wchodzi tu organizowanie seminariów i szkoleń w siedzibie radomskiej biblioteki oraz udział w konferencjach i szkoleniach zewnętrznych.

Do tych drugich należał udział pracowników Działu Instrukcyjno-Metodycznego w Akademii Dyrektorów Bibliotek IBUK Libra w Warszawie. Konferencja połączona była z wykładem Bartka Sibigi „Jak komunikować się z pokoleniem Z i Millenialsami za pomocą mediów społecznościowych?" oraz debatą oksfordzką przedstawicieli bibliotek z Łodzi i Warszawy „Rewolucja cyfrowa jest korzystna dla bibliotek". Podczas gali wręczono nagrody dla bibliotek za działania wspierające rozwój e-czytelnictwa oraz nagrody specjalne. Jedna z nagród specjalnych trafiła do starosty radomskiego Waldemara Trelki. Była to statuetka od Wydawnictwa Naukowego PWN i zespołu IBUK Libra: MECENAS: PROMOCJA E-CZYTELNICTWA W BIBLIOTECE.

Inspektor Ochrony Danych MBP w Radomiu, pełniący tę funkcje także dla bibliotek z całego powiatu radomskiego, uczestniczył w warsztatach „Praktyczne rozwiązania RODO – doświadczenia pierwszego roku funkcjonowania nowych regulacji" zorganizowanych przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej im. KEN w Warszawie. Nasi pracownicy wzięli też udział w szkoleniach: „Jakie zmiany w zakresie prawa pracy, ZFŚS, ochrony danych osobowych obowiązują bibliotekę po nowelizacji przepisów w 2019 roku" oraz „Problematyka szczególnych aspektów działalności bibliotek". Obydwa firmowane były przez SBP.

Kierowniczka działu uczestniczyła w naradzie dotyczącej sprawozdawczości statystycznej za rok 2019, Analizy Funkcjonowania Bibliotek i prowadzenia badań satysfakcji czytelniczej w bibliotekach. Spotkanie odbyło się w Bibliotece Publicznej m. st. Warszawy Bibliotece Głównej Województwa Mazowieckiego.

W MBP w Radomiu zorganizowano szkolenia: „Przeciwdziałanie mobbingowi i dyskryminacji w miejscu pracy", „Biblioteka – aktywna przestrzeń w świecie kultury i nauki", „Skontrum w systemie bibliotecznym MAK Plus", „Millenialsi oraz pokolenie *Z* w bibliotece. Techniki pracy, organizacja przestrzeni, budowanie oferty dla nowych pokoleń". We wszystkich szkoleniach uczestniczyli bibliotekarze z powiatu radomskiego.

Wizytacje bibliotek terenowych – odbyły się 44 wyjazdy służbowe instruktorów do bibliotek samorządowych (biblioteki gminne, filia). Za-

poznano się z aktualnymi problemami, sytuacją kadrową i lokalową, zwrócono uwagę na konieczność wprowadzenia zmian w funkcjonowaniu i dokumentacji bibliotek w związku z wejściem w życie przepisów rozporządzenia Unii Europejskiej RODO. Poruszono temat właściwego zabezpieczenia danych osobowych użytkowników biblioteki na własnych serwerach lub na serwerach firmy zewnętrznej (Instytutu Książki) – hosting. Inspektor Ochrony Danych odwiedził wszystkie biblioteki gminne powiatu radomskiego (12), którymi się opiekuje, sprawdził dokumentację i zalecił uzupełnić ją o brakujące dokumenty zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Podczas spotkań rozmawiano o zamiarach połączenia bibliotek z innymi samorządowymi instytucjami kultury. Doświadczenie pokazuje, że tego typu połączenia są niekorzystne dla funkcjonowania bibliotek. W 2019 r. połączenie bibliotek z innymi samorządowymi instytucjami kultury planowały gminy: Jedlnia-Letnisko, Przytyk i Wolanów.

Spostrzeżenia i wnioski kierowane pod adresem kierowników bibliotek wpisywane były do zeszytów wizytacji poszczególnych placówek oraz zamieszczane w sprawozdaniach z wyjazdów w dokumentacji Działu Instrukcyjno-Metodycznego i Sieci Miejskiej.

Bibliotekom samorządowym powiatu radomskiego przekazano nieodpłatnie następujące wydawnictwa: „Automobilklub Radomski. Jubileusz 60 lat 1958-2018", oprac. red. Jadwiga Wacławska, Radom 2018, 38 egzemplarzy i „Bibliotekarz Radomski" – łącznie 152 egzemplarze.

Z innych działań na rzecz bibliotek gminnych i miejsko-gminnych bardzo istotne było koordynowanie prac związanych z funkcjonowaniem Konsorcjum Bibliotek Publicznych Powiatu Radomskiego IBUK Libra, w skład którego wchodzi MBP w Radomiu jako instytucja wiodąca oraz 13 bibliotek gminnych powiatu radomskiego. W III kwartale 2016 roku do Konsorcjum dołączyło 7 innych bibliotek z województwa mazowieckiego. W trakcie trwania drugiej i trzeciej umowy dołączyły kolejne biblioteki Mazowsza. Ostatecznie Konsorcjum tworzą 24 biblioteki. Aktualna nazwa brzmi Konsorcjum Bibliotek Publicznych Powiatu Radomskiego i Wschodniego Mazowsza. Czytelnicy mają aktualnie dostęp online do 1933 elektronicznych publikacji naukowych, popularnonaukowych i beletrystyki. Dzięki dobrej współpracy radomskiej biblioteki z wydawnictwem PWN (dystrybutorem projektu IBUK Libra) użytkownicy elektronicznych publikacji z okazji Tygodnia e-książki uzyskali, na okres od 3 do 17 marca 2019 r. darmowy dostęp do 3400 dodatkowych publikacji z kategorii: literatura faktu, literatura kobieca, kryminał, sensacja, thriller. Z okazji Tygodnia Bibliotek użytkownicy serwisu IBUK Libra otrzymali

MBP w Radomiu - CZYTELNICY - 2019 r.

Filia\Agenda	Ogółem	wg wieku						wg zajęcia						
		1	2	3	4	5	6	P	R	U	S	M	I	Nz
F.1	2230	370	140	99	729	419	473	143	3	713	82	537	213	539
F.2	1757	366	87	65	543	327	369	87	5	580	78	451	117	439
F.3	1077	267	66	43	300	171	230	63	2	298	36	302	63	313
F.4	901	156	39	34	290	188	194	61	4	278	32	218	61	247
F.6	3976	695	292	218	1130	842	799	190	8	1304	216	1080	305	873
F.7	1265	138	67	69	392	307	292	112	3	386	70	236	102	356
F.9	1112	190	68	44	287	251	272	55	0	273	32	282	130	340
F.10	1388	138	67	58	374	357	394	84	5	411	53	243	106	486
F.12	1140	143	83	79	394	235	206	81	2	384	87	307	54	225
F.15	1280	137	76	56	338	315	358	113	5	385	39	230	53	455
F.16	1482	331	99	81	410	278	283	110	3	444	65	415	73	372
Ogółem filie	**17608**	**2931**	**1084**	**846**	**5187**	**3690**	**3870**	**1099**	**40**	**5456**	**790**	**4301**	**1277**	**4645**
Wyp.dla Dorosł.	3958	171	558	470	1138	804	817	189	11	1120	452	969	316	901
Wyp.dla Dzieci	1559	557	164	67	485	203	83	46	2	451	50	749	104	157
Wyp. Muzyczna	404	29	9	8	100	102	156	9	3	154	6	33	35	164
Książka na telefon	10	0	0	0	1	2	7	0	0	0	0	0	0	10
Ogółem Bibl. Gł.	**5931**	**757**	**731**	**545**	**1724**	**1111**	**1063**	**244**	**16**	**1725**	**508**	**1751**	**455**	**1232**
Ogółem MBP	**23539**	**3688**	**1815**	**1391**	**6911**	**4801**	**4933**	**1343**	**56**	**7181**	**1298**	**6052**	**1732**	**5877**

kolejny pakiet dodatkowych publikacji. W dniach od 8 maja do 8 czerwca 2019 r. udostępnionych zostało 900 e-booków z literatury faktu.

Promocja czytelnictwa, książki i kultury
W 2019 r. zorganizowano 303 spotkania dla dorosłych odbiorców, w których uczestniczyły 4 902 osoby oraz 621 imprez dla dzieci i młodzieży z udziałem 9 320 osób.

42. Radomska Wiosna Literacka – odbyła się w kwietniu w Bibliotece Głównej oraz filiach nr 1, 2, 6 i 16. Gośćmi byli m.in.: Andrzej Franaszek – autor biografii Zbigniewa Herberta, Jerzy Aleksander Wlazło – pisarz urodzony w Radomiu, autor reportaży, powieści oraz książeczki dla dzieci „Głupi Funio", Elżbieta Sieradzińska – autorka biografii wokalistki Cesarii Evory oraz himalaistki Wandy Rutkiewicz. Spotkaniom towarzyszyły dwie wystawy plastyczne: Longina Pinkowskiego oraz Grupy 4/4, stworzonej przez cztery absolwentki Wydziału Sztuki UTH.

Spacery Literackie z MBP – kontynuacja działalności rozpoczętej we wrześniu 2018 roku. W 2019 r. odbyło się 5 spacerów (śladami Elżbiety Gałeckiej-Jackiewiczowej, Leszka Kołakowskiego, Jana Gauzego, Zofii Romanowiczowej i Jehoszui Perle) oraz spotkanie podsumowujące pierwszy sezon.

Narodowe Czytanie 2019 – tę imprezę biblioteka zorganizowała po raz drugi. Do czytania zostali zaproszeni nauczyciele z radomskich szkół oraz przedstawiciele władz samorządowych Radomia.

XIV otwarty konkurs o tytuł Radomskiego Mistrza Polskiej Ortografii – tekst przygotował prof. Andrzej Markowski, który był też przewodniczącym jury. Konkurs był adresowany do mieszkańców miasta i powiatu radomskiego. Prace sprawdzała komisja złożona z nauczycieli polonistów.

VII Radomskie Targi Wydawnictw Regionalnych – do udziału zgłosiło się 31 wystawców. Targom towarzyszył bogaty program imprez: bezpośrednio przed Targami oraz podczas ich trwania odbyły się spotkania z autorami regionalnymi: Grzegorzem Bartosem, Ewą Podsiadły-Natorską, ks. Michałem Krawczykiem, Teresą Opoką, Luizą Borkowską-Ziółkowską. Targom towarzyszyła wystawa „Dialog o losie i duszy. Stanisław Vincenz (1888-1971)". Podczas jej otwarcia wykład poświęcony S. Vinzenzowi wygłosił dr Jan Choroszy, autor scenariusza. Całość urozmaiciły warsztaty kaligrafii i warsztaty tłoczenia ekslibrisu. Podczas Targów została wręczona Nagroda Literacka Miasta Radomia. Do konkursu zgłoszono 55 tytułów w dwóch kategoriach: książka literacka i książka naukowa/popularnonaukowa. Konkurs został rozstrzygnięty

MBP w Radomiu - CZYTELNIE - 2019 r.

Wypożyczenia na miejscu

Filia/Agenda	Liczba odwiedzin	Liczba udostępnionych wol. ogółem	Struktura udostępnionych wol.: Literatura piękna dla dorosłych	Literatura piękna dla dzieci	Literatura niebeletrystyczna	Czasopisma oprawne	Liczba udostęp. czasopism nieoprawnych	Liczba udostęp. materiałów audiowizualnych	Gry i zabawy	Liczba udzielonych informacji	Liczba dni otwarcia	Zbiory elektroniczne	Uwagi
F.1	2326	891	20	8	18	0	845	0	222	23460	279	0	
F.2	1140	854	56	16	148	0	634	0	116	2532	293	0	
F.3	470	322	41	83	75	0	123	0	91	180	244	0	
F.4	684	545	74	79	79	0	313	0	2	1490	227	0	
F.6	4136	8779	28	710	1713	0	6328	0	116	25285	289	0	
F.7	816	482	0	33	38	0	411	0	6	1600	243	0	
F.9	1373	1429	127	388	253	0	661	0	37	1182	248	0	
F.10	1364	1334	0	0	574	0	760	0	0	1376	251	0	
F.12	830	390	40	100	50	0	200	0	0	1010	246	0	
F.15	452	501	0	0	113	0	388	0	3	2210	246	0	
F.16	2724	936	22	86	97	0	731	0	267	10087	242	0	
Ogółem filie	**16315**	**16463**	**408**	**1503**	**3158**	**0**	**11394**	**0**	**860**	**70412**	**2808**	**0**	
Czytelnia Ogólna	14544	28850	564	0	28286	0	0	0	0	15994	290	0	
Czytelnia Czasop.	7289	40754	0	0	0	3494	37260	0	0	8739	290	0	
Czytelnia Reg.	441	1842	53	8	1135	474	172	0	0	3345	288	0	
Czytelnia Muz.	1810	9325	0	0	2000	0	1616	4679	44	4715	291	1030	
Wypoż. dla Dorosł.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14236	290	0	
Wypoż. dla Dzieci	54	0	0	0	0	0	0	0	0	3594	290	0	
Ogółem Bibl. Gł.	**24138**	**80771**	**617**	**8**	**31421**	**3968**	**39048**	**4679**	**44**	**50623**	**1739**	**1030**	
Ogółem MBP	**40453**	**97234**	**1025**	**1511**	**34579**	**3968**	**50442**	**4679**	**904**	**121035**	**4547**	**1030**	

podczas uroczystej gali w Sali Koncertowej Radomskiej Orkiestry Kameralnej, połączonej z występem zespołu MOA. Laureatami zostali: Ziemowit Szczerek i Anna Spólna. Wręczono też nagrodę specjalną za całokształt twórczości, którą otrzymał Sebastian Piątkowski.

Spotkania autorskie, wieczory poezji, promocje wydawnictw regionalnych – organizowane były w Bibliotece Głównej i filiach bibliotecznych. Gośćmi byli pisarze i poeci radomscy (Paweł Podlipniak, Anna Litwinek, Ewa Podsiadły-Natorska, Izabela Krasińska, Adrian Szary, blogerka Barbara Łopuszyńska) ale także Inga Iwasiów czy Anna Fenby-Tylor, wnuczka Zofii Kossak.

Wystawy

W Bibliotece Głównej oraz niektórych filiach zorganizowano w 2019 r. 65 wystaw. W wernisażach wzięło udział 1 845 osób, natomiast wszystkie ekspozycje wisiały w miejscach ogólnodostępnych, stąd liczba odbiorców równa jest liczbie odwiedzin w danej placówce w danym miesiącu.

Były to wystawy fotograficzne, których autorzy zrzeszeni są w Radomskim Towarzystwie Fotograficznym, plastyczne artystów profesjonalnych (Mariusza Dańskiego, Marcina Nogi), amatorów (Henryka Sarny) oraz studentów Wydziału Sztuki UTH w Radomiu. W galerii M-10 prezentowane były prace dzieci i młodzieży – malarstwo, rysunek, fotografie. Bardzo ważną wystawą zarówno ze względu na jej walory historyczne, jak i estetyczne, była wystawa „Marywil – ogień i czas. Ceramiczne dziedzictwo Radomia", prezentująca stuletnią historię nieistniejącej już radomskiej fabryki wyrobów ceramicznych.

Inne imprezy dla dorosłych (własne lub współorganizowane)

- Cykl spotkań podróżniczych w filii nr 1 (wśród prelegentów znaleźli się m.in.: Anita Krzemińska, Marta Gregorczyk, Tomasz Owsiany, Beata i Paweł Pomykalscy, Małgorzata Nowakowska).
- *Jak nie czytam, jak czytam*, czyli bicie rekordu we wspólnym czytaniu oraz impreza bookcrossingowa z okazji Święta Wolnych Książek.
- Prelekcje Marty Trojanowskiej w Areszcie Śledczym.
- Spotkania poświęcone herbowi Radomia zorganizowane wspólnie z Towarzystwem Miłośników Historii i Zabytków Radomia.
- Wspomnienie Wincentego Michalczewskiego, cichociemnego pochodzącemu z ziemi radomskiej.
- Wykład otwarty dr. Adama Duszyka poświęcony Teresie Grodzińskiej, bohaterce wojny 1920 roku.

- Indywidualne szkolenia komputerowe dla dorosłych w filii nr 1 i nr 16.

Promocja biblioteki i czytelnictwa wśród dzieci

Ferie w bibliotece

Zajęcia dla dzieci ze szkół podstawowych odbywały się w czterech filiach biblioteki. Filie nr 6 i nr 16 organizowały zajęcia w pierwszym tygodniu ferii, a filie nr 1 i nr 2 w drugim tygodniu. Fila nr 9 włączyła się w organizację zajęć dla dzieci w DK „Borki".

Tydzień Bibliotek 2019

Zajęcia i spotkania z dziećmi odbywały się w filiach bibliotecznych. Pracownicy filii nr 2 zorganizowali 5 spotkań dla najmłodszych czytelników w formie pogadanek. Filia nr 6 przeprowadziła internetową ankietę preferencji czytelniczych. Celem było poznanie gustów czytelników i uwzględnienie wyników ankiety w bieżących zakupach zbiorów. W filii nr 16 zorganizowano, we współpracy z radomskim oddziałem Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, spotkanie pt. *Opowieści z kuferka babuni – quiz wiedzy o baśniach i bajkach*. Uczestnikami zabawy byli uczniowie klasy III.

Cała Polska Czyta Dzieciom

W kampanię włączyły się filie biblioteczne nr 2, 6, 16. Podczas XIV Ogólnopolskiego Tygodnia Głośnego Czytania odbywały się w nich spotkania z ciekawymi ludźmi, którzy opowiadali o sobie, o swoich zawodach i czytali dzieciom fragmenty książek.

Magiczny Ogród Piotrusia Królika

W czerwcu w Bibliotece Głównej zainaugurowano cykl plenerowych imprez dla najmłodszych i ich rodziców, oparty na opowieściach Beatrix Potter. Imprezy odbywały się głównie w ogrodzie przed biblioteką, raz w miesiącu w sobotnie przedpołudnia, od czerwca do października. W programie znalazły się zabawy plastyczne i ruchowe, czytanie wybranego opowiadania. Imprezę uatrakcyjniały specjalnie przygotowane dekoracje oraz pracownicy biblioteki przebrani za bohaterów wybranych opowiadań.

Lato w Bibliotece

Zajęcia wakacyjne odbywały się w lipcu i sierpniu dwa razy w tygodniu w czterech filiach biblioteki (nr 1, 2, 6, 16). Zajęcia przebiegały pod wspólnym tytułem „Tak to widzę – ja i moje osiedle" i przeznaczone były dla dzieci ze szkół podstawowych. W programie znalazły się zabawy literackie i plastyczne, quizy i konkursy, zabawy ruchowe. Ich uczestnicy poznawali historię okolicy, tworzyli mapę wyobrażeniową swoich osiedli.

Filia nr 9 włączyła się w organizację zajęć w Domu Kultury „Borki". Pracownik biblioteki przygotował 5 spotkań pod hasłem „Spotkania z literaturą". Dzieci poznawały biografię

i dorobek literacki pisarzy dziecięcych oraz wzięty udział w konkursach literackich na zakończenie spotkania.

Spotkania autorskie

W Bibliotece Głównej, w ramach partnerstwa z Fundacją „Czas Dzieci", odbył się Festiwal Literatury Dziecięcej Ojce i Dziatki, a w ramach festiwalu spotkanie z Ulą Palusińską i Maciejem Wojtyszko oraz warsztaty literackie z wydawnictwem Buka.

W filiach bibliotecznych organizowane były spotkania z radomskimi autorami książek dla dzieci.

Konkursy i inne formy pracy

Biblioteka Główna:

- Podczas Nocy z Andersenem o patent Nieustraszonego Czytelnika walczyło 40 uczestników. Musieli zmierzyć się z wielkim wirusem komputerowym, który wciąga wszystkich do wirtualnego świata, i odnaleźć Pana Andersena, a pomagali im w tym goście specjalni: opowiadaczki z Radomskiej Grupy Opowiadaczy oraz Grzegorz Boniek z Radomskiego Towarzystwa Retrocyklistów,
- w maju odbył się finał II Regionalnego Konkursu Czytelniczego dla szkół ponadgimnazjalnych organizowanego przez radomski oddział Stowarzyszenia Nauczycieli Polonistów we współpracy z MBP,
- Marta Trojanowska, pracownika Działu Promocji Książki i Biblioteki, kontynuowała cykl prelekcji *Dziwne historie książki* skierowany do młodzieży radomskich szkół średnich; odbyły się 3 prelekcje.

Filia nr 1:

- kontynuowała cykl imprez czytelniczych dla dzieci *Biblioteczne Bajanie*, który cieszy się ogromną popularnością wśród czytelników przedszkolaków,
- rozpoczęła nowy cykl imprez czytelniczych *Biblioteczne Opowieści*,
- prowadziła Klub Gier Planszowych; spotkania odbywały się dwa razy w miesiącu,
- prowadziła Warsztaty Edukacji Finansowej dla uczniów szkół średnich; odbywały się raz w miesiącu i dotyczyły gospodarowania finansami i budżetami domowymi, prowadziła je Lidia Krzyżyk-Chrząstek – trener edukacji finansowej,
- zorganizowała warsztaty literackie na podstawie cyklu książek *Kroniki Archeo*; poprowadziła je Diana Ryściuk, która reprezentowała wydawnictwo Zielona Sowa,
- w marcu zainaugurowała cykl warsztatów teatralnych, które prowadziła Dorota Lewandowska, aktorka Teatru Resursa.

Filia nr 2:

- prowadziła zajęcia literacko-plastyczne popularyzujące książkę i czytelnictwo w ramach Dwójkowej Akademii Czytelnika,
- wzięła udział w III Ogólnopolskim Czytaniu Jeżycjady Małgorzaty Musierowicz,
- zorganizowała Ogólnopolski Dzień Głośnego Czytania,
- kontynuowała cykl warsztatów literackich „Od pierwszego słowa" (prowadzone przez wolontariuszkę Karolinę Tkaczyk),
- zorganizowała „Warsztaty literackie z Kronikami Archeo", które prowadziła Diana Ryściuk z Wydawnictwa Zielona Sowa,
- we wrześniu, w porozumieniu z Fundacją im. Zbigniewa Herberta, promowała akcję PODARUJ WIERSZ,
- zorganizowała konkurs plastyczny *Pocztówka dla Misia* z okazji Światowego Dnia Pluszowego Misia,
- przez cały rok działał w filii Klub Gier Planszowych.

Filia nr 3:

- warsztaty terapeutyczne (2 spotkania),
- zajęcia z dziećmi polegające na czytaniu książek i rozmowie na temat przeczytanych historii,
- zajęcia plastyczne,
- układanie puzzli.

Filia nr 6:

- cykl spotkań czytelniczych adresowanych do najmłodszych czytelników *Baśniowa Szóstka*,
- w bibliotece odbyło się rozstrzygnięcie konkursu międzyprzedszkolnego *Tańce ludowe i narodowe*,
- rozstrzygnięcie konkursu czytelniczego *Kocham czytać* we współpracy z Przedszkolem Publicznym nr 2,
- rozstrzygnięcie XIII międzyprzedszkolnego konkursu plastycznego *Eko-Świat wokół nas. Eko-Torebka* zorganizowanego przez Przedszkole Publiczne nr 10,
- warsztaty dla dzieci od 4 do 8 roku życia, a także ich rodziców i dziadków *Rytm i słowo*, których tematem była profilaktyka wad wymowy w formie zabawy,
- spotkanie dla dzieci w wieku 7-11 lat *Poznaj swojego dzielnicowego*,
- przez cały rok działał Klub Gier Planszowych.

Filia nr 16:

- cykl spotkań dla dzieci i młodzieży skoncentrowany wokół literatury *Pokój Pełen Opowieści* (odbyło się 10 spotkań),
- odbyło się 11 spotkań Dyskusyjnego Klubu Książki dla młodzieży,

- 3 spotkania w ramach Akademii Zdrowia Forever skierowane do uczniów klas 8 stojących przed wyborem swojego zawodu,
- spotkanie z okazji Światowego Dnia Kota,
- warsztaty literackie z *Kronikami Archeo* – 2 spotkania,
- warsztaty modelowania baloników w Klubie Osiedlowym Południe,
- warsztaty wielkanocne – 2 spotkania,
- warsztaty z kreatywnego pisania, które poprowadziła Gaja Kołodziej,
- warsztaty z okazji Dnia Matki,
- spotkanie z okazji Światowego Dnia Zwierząt *Co piszczy w trawie*,
- warsztaty składania serwetek,
- przez cały rok odbywały się spotkania Klubu Gier Planszowych.

Łącznie w Bibliotece Głównej i jej filiach zorganizowano w 2019 roku 357 różnego rodzaju spotkań dla dzieci i młodzieży, w których wzięło udział 4 461 osób.

Wycieczki i lekcje biblioteczne

Biblioteka Główna gościła 24 grupy zorganizowane w ramach tzw. wycieczek do biblioteki – liczba uczestników wyniosła 775 osób. W filiach bibliotecznych na terenie Radomia odbyło się 113 lekcji bibliotecznych w formie pogadanek, rozmów, prezentacji multimedialnych oraz zabaw edukacyjnych.

Współpraca ze środowiskiem lokalnym

Filia nr 1:

- W bibliotece funkcjonuje Lokalne Centrum Kompetencji. Mieszkańcy Radomia mają do dyspozycji 5 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu, urządzenie wielofunkcyjne, drukarkę 3D oraz rzutnik,
- kierownik filii uczestniczył w spotkaniach Centrum Aktywności Lokalnej dla osiedla Ustronie,
- w ramach współpracy z Zespołem Szkół Ogólnokształcących nr 4 uczniowie szkoły uczestniczyli w warsztatach z edukacji finansowej,
- w ramach współpracy z PSP nr 9 uczniowie szkoły uczestniczyli w Bibliotecznym Bajaniu, warsztatach prowadzonych przez przedstawicieli wydawnictwa Zielona Sowa,
- w ramach współpracy z Zespołem Pracy Socjalnej nr 7 przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej podopieczni ośrodka uczestniczyli w spotkaniach organizowanych przez bibliotekę,
- w ramach współpracy z PSP nr 12 Specjalną w Radomiu uczniowie szkoły uczestniczyli w różnych spotkaniach organizowanych przez bibliotekę, jak również zorganizowali w bibliotece podsumowanie prowadzonego przez szkołę projektu „3D – Doświadczenie, Drukowanie, Dotykanie" zakończonego otwarciem wystawy prac uczniów.

Filia nr 2:

- Kierownik filii brała udział w pracach jury: Konkursu Pięknego Czytania w PSP nr 7 i PSP nr 24, w pracach jury IV Regionalnego Konkursu Pięknego Czytania, którego organizatorem jest Towarzystwo Nauczycieli Bibliotekarzy w Radomiu oraz małego konkursu recytatorskiego i konkursu „Miś – mój przyjaciel" zorganizowanych przez Gminną Bibliotekę Publiczną w Jastrzębi.

Filia nr 6:

- W ramach współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej został uruchomiony Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin z Osiedla XV-lecia. Odbyło się spotkanie grupowe, podczas którego, oprócz ogólnych problemów związanych z tematem spotkania, zareklamowano filię, przedstawiono zbiory i ofertę biblioteki, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych. Zareklamowano też usługę „Książka na telefon" oraz zasoby Czytelni i Wypożyczalni Zbiorów Multimedialnych. Odbyły się ponadto 4 dyżury pracowników MOPS-u w ramach indywidualnych konsultacji,
- w ramach współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej i Komendą Miejską w Radomiu został uruchomiony projekt „Bezpieczna Dzielnica" oraz Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla mieszkańców Osiedla XV-lecia,
- w ramach współpracy z Teatrem TAK pracownicy filii brali udział w realizacji teledysku do piosenki „Czytadło" (słowa i muzyka Fionka, oprac. muzyczne Rafał Balicki),
- pracownik filii wziął udział w pracach jury 3. Młodzieżowego Przeglądu Teatralnego, wydarzenie współorganizowane było przez PSP nr 14 Integracyjną, Teatr Powszechny im. Jana Kochanowskiego w Radomiu i Teatr Resursa pod honorowym patronatem Prezydenta Miasta Radomia.

Filia nr 16:

- Kierowniczka filii uczestniczyła w spotkaniach Centrum Aktywności Lokalnej,
- w ramach współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w filii zorganizowano

imprezę czytelniczą promującą czytanie, połączoną z warsztatami z okazji Dnia Matki. W spotkaniu brały udział rodziny z dziećmi – podopieczni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej,

- w ramach współpracy ze Szkołą Podstawową nr 21 kierownik filii uczestniczyła w obradach komisji konkursowych oraz imprezach szkolnych: XXIV Szkolny Konkurs Recytatorski dla klas 4, Logopedyczny Szkolny Konkurs Recytatorski, IV Regionalny Konkurs Pięknego Czytania (I i II etap), Ogólnopolski Tydzień Czytania Dzieciom, Gala regionalna o Janie Twardowskim, w ślubowaniu klas pierwszych,
- w ramach współpracy ze Szkołą Podstawową nr 17, Publiczną Szkołą Podstawową nr 21, Publicznym Przedszkolem nr 23, Przedszkolem Kraina Radości, Przedszkolem Kraina Przygód, Przedszkolem Publicznym nr 5 oraz Publiczną Szkołą Podstawową w Rudzie Wielkiej uczniowie uczestniczyli w spotkaniach i lekcjach bibliotecznych organizowanych i prowadzonych przez pracowników biblioteki,
- w ramach współpracy ze Szkołą Podstawową nr 2 kierownik filii wygłosiła pogadankę dla uczniów klasy II na temat zawodu bibliotekarza i czytania książek,
- w ramach współpracy z Klubem Osiedlowym „Południe" kierownik filii uczestniczyła w spotkaniach wielkanocnym dla mieszkańców osiedla Południe i Żakowice.

Promocja biblioteki w mediach

Przez pierwsze półrocze pracownicy biblioteki nagrywali program „Książka na weekend" w ramach współpracy z telewizją lokalną Zebrra Tv. Program był emitowany co tydzień w piątki, a zadaniem bibliotekarzy było recenzowanie i polecanie ciekawych książek ze zbiorów MBP. Nakręcono 20 odcinków programu. W drugim półroczu biblioteka rozpoczęła współpracę z Radiem Radom, na jego antenie pracownicy polecają ciekawe książki. Nagranych i wyemitowanych zostało 12 odcinków. Przez cały czas rozsyłane były informacje o działalności biblioteki, organizowanych imprezach, spotkaniach, wystawach do wszystkich lokalnych mediów. Informacje były przez dziennikarzy wykorzystywane i zamieszczane w prasie, radiu i telewizji.

Komputeryzacja

W tej dziedzinie w 2019 roku wykonano następujące prace:

- odnowienie umowy licencyjnej Internetowego Systemu Informacji Prawnej Legalis (licencja roczna),
- dokonanie upgrade'u (ulepszenie, dodanie nowych funkcji) programów: Comarch ERP Optima Kadry/Płace, Comarch ERP Optima Kasa/Bank, Comarch ERP Księga Handlowa, oraz Comarch ERP Środki Trwałe,
- sprawdzenie pod względem wymagań RODO taśm LTO-4, na których znajdują się zarchiwizowane skany starodruków z biblioteki cyfrowej,
- zakupienie programu do tworzenia elektronicznych, rocznych sprawozdań finansowych Comarch e-Sprawozdania dla działu księgowości,
- zakupienie licencji na 5 stanowisk komputerowych programu do tworzenia grafiki wektorowej Corel Graphics Suite 2018 Education License dla filii i agend,
- zakup sprzętu: 17 dysków SSD w celu zmodernizowania i ulepszenia starszych komputerów w Bibliotece Głównej oraz w filiach, 10 komputerów stacjonarnych wraz z 5 monitorami dla filii bibliotecznych i Biblioteki Głównej, 5 monitorów dla filii bibliotecznych i Biblioteki Głównej, laptopa i podkładki chłodzącej Dell Inspiron 15 3567 dla Działu Księgowości, dwóch drukarek laserowych sieciowych HP LaserJet P2055dn (dla Działu Promocji oraz Czytelni Ogólnej), laptopa ASUS Vivobook Pro 15 N580GD dla zastępcy dyrektora.

Sprawy administracyjne i organizacyjne

- Przegląd i konserwacja systemu sygnalizacji p. pożarowej w budynku MBP,
- przegląd i konserwacja sprzętu p. poż. (gaśnice) w filiach MBP; gaśnice i hydranty wewnętrzne i zewn. w budynku Biblioteki Głównej,
- roczny przegląd techniczny budynku biblioteki przy ul. Piłsudskiego 12,
- ubezpieczenie sprzętu komputerowego i budynku Biblioteki przy ul. Piłsudskiego 12,
- okresowe szkolenie BHP pracowników MBP,
- wykonanie izolacji poziomej ścian i fundamentów budynku Biblioteki przy ul. Piłsudskiego 12 oraz remont balkonu nad wejściem głównym do budynku,
- wykonanie ekspertyzy technicznej dachu budynku Biblioteki (więźby, pokrycia, obróbek blacharskich) w celu określenia przyczyn zalewania wodą opadową ścian budynku biblioteki,
- wykonanie audytu energetycznego budynku biblioteki przy ul. Piłsudskiego 12,
- inwentaryzacja sprzętu – spis z natury w filiach i centrali MBP.

Pozyskane środki finansowe

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego na zadanie „Zakup nowości wydawniczych dla bibliotek publicznych" – 56 660 zł,

Starostwo Powiatowe w Radomiu, dotacja celowa na realizację zadań powiatowej biblioteki publicznej – 158 770 zł,

Gmina Miasta Radomia, dotacje celowe na realizację następujących zadań:

- Nagroda Literacka Gombrowicza – 100 000 zł,
- Nagroda Literacka Miasta Radomia – 80 000 zł,
- Roboty budowlane budynku Miejskiej Biblioteki Publicznej przy ul. Piłsudskiego – 193 530 zł.

Darowizny

Sponsor prywatny Czesław Kruk na działalność statutową biblioteki – 11 988 zł,

Stan zatrudnienia

		1.01.2019	31.12.2019
1.	osoby	80	85
2.	etaty	78,75	84,25
w tym: pracownicy merytoryczni			
1.	osoby	60	63
2.	etaty	59,25	62,75
administracja i obsługa			
1.	osoby	20	22
2.	etaty	19,5	21,5

Anna Skubisz-Szymanowska
Dyrektor MBP w Radomiu
Radom, 14.02.2020

W bibliotekach samorządowych powiatu radomskiego

Ewa Ukleja

Jaki był 2019 rok z punktu widzenia bibliotekarzy i czytelników powiatu radomskiego? Co działo się w bibliotekach samorządowych? Które działania zasługują na uwagę i przypomnienie?

Artykuł opracowano na podstawie rocznych zestawień statystycznych i analitycznych dotyczących poszczególnych placówek, spostrzeżeń i rozmów podczas spotkań w bibliotekach i szkoleń.

Sieć bibliotek

W 2019 roku w powiecie radomskim działało, podobnie jak w roku 2018, 38 placówek bibliotecznych:

- Miejska Biblioteka Publiczna w Pionkach,
- 2 biblioteki miejsko-gminne (Iłża, Skaryszew),
- 10 bibliotek gminnych (Gózd, Jastrzębia, Jedlińsk, Jedlnia gm. Pionki, Jedlnia-Letnisko, Kowala, Przytyk, Wierzbica, Wolanów, Zakrzew),
- 25 filii bibliotecznych.

Lokale, remonty, modernizacje

Gminna Biblioteka Publiczna w Jastrzębi przeprowadziła generalny remont filii w Bartodziejach: zrywanie tynków, wymiana podłogi, iniekcja krystaliczna w celu osuszenia murów, odgrzybianie. Zakupiono nowe wyposażenie, wygospodarowano pomieszczenie sanitarne.

Także w gminie Jedlnia-Letnisko wyremontowano jedną z filii bibliotecznych – w Groszowicach. Remont połączony był z częściową przebudową. Odświeżono ściany, wymieniono podłogę. Niestety powierzchnia lokalu bibliotecznego zmniejszyła się o 8 m^2.

W Kowali przeprowadzono termomodernizację budynku, w którym mieści się Gminna Biblioteka: zamontowano instalację fotowoltaiczną, wymieniono okna, drzwi wejściowe oraz oświetlenie wewnętrzne.

W iłżeckiej bibliotece odnowiono jedno z pomieszczeń i zakupiono specjalne wyposażenie dostosowane do eksponowanych zbiorów – „Biblioteczki Pana Leśmiana". Dzięki przekazaniu przez prywatnego sponsora cennego zbioru dzieł Leśmiana oraz kolekcji przedmiotów z czasów współczesnych poecie, udało się stworzyć stylową, klimatyczną czytelnię poświęconą pamięci Bolesława Leśmiana.

W Gminnej Bibliotece Publicznej w Goździe przeprowadzono niepla-

nowany remont w siedzibie biblioteki głównej – wymieniono oświetlenie, pomalowano ściany, wydzielono pomieszczenie sanitarne.

W budynku Miejskiej Biblioteki Publicznej w Pionkach dokonano remontu instalacji oświetleniowej.

Kadra

Bibliotekarze powiatu radomskiego należą do najlepiej wykształconych na Mazowszu; spośród 56 osób pracujących na stanowiskach bibliotekarskich 40 posiada wykształcenie wyższe lub średnie bibliotekarskie. Nadal jednak 11 osób pracuje w niepełnym wymiarze godzin, a 7 pracowników etatowych obsługuje w ramach swego czasu pracy 2, a nawet 3 filie.

Z okazji Dnia Bibliotekarza i Bibliotek zorganizowanego przez MBP w Radomiu oraz Zarząd Oddziału Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, uhonorowano wyróżniających się bibliotekarzy powiatu. Nagrodę starosty w 2019 roku otrzymały: Teresa Niewczas – dyrektor MGBP w Iłży oraz Agata Chmielewska – pracownik MBP w Pionkach. Dyrektor Radomskiej Biblioteki wręczyła listy gratulacyjne oraz upominki książkowe następującym osobom: Barbarze Arak – GBP w Jedlni-Letnisku, Anecie Podkowie – GBP w Wierzbicy, Zofii Maj – GBP w Zakrzewie.

Zbiory

Biblioteki samorządowe powiatu radomskiego oferują czytelnikom księgozbiór liczący łącznie 447 652 woluminy. W 2019 roku placówki uzupełniały księgozbiory ze środków własnych i z dotacji ministerialnych.

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Programu Wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa" Priorytet 1 – „Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych" zatwierdził na rok 2019 dotację w wysokości 26,5 mln zł z przeznaczeniem na zakup książek, multimediów, wydawnictw nutowych, kartograficznych oraz bieżących czasopism kulturalnych i społeczno-kulturalnych.

Biblioteki samorządowe powiatu radomskiego otrzymały ze wspomnianego wyżej Programu BN dotację celową w kwocie 127 600 zł, czyli o 17 100 zł wyższą niż w roku 2018. Ze środków ministerialnych zakupiono 5 645 wol.

Ogółem na zakup nowości, ze środków organizatora oraz z dotacji BN, w bibliotekach powiatu radomskiego wydatkowano 302 256 zł (więcej o 38 243 zł niż w roku 2018).

Najwyższy wskaźnik zakupu osiągnęła MGBP w Iłży – 14,67 wol. na 100 mieszkańców, najniższy wskaźnik zanotowano w Kowali – 4,18 wol. na 100 mieszkańców.

Ogółem w bibliotekach samorządowych powiatu radomskiego przybyło 15 667 wol. (więcej o 1 792 wol. niż w roku poprzednim), w tym z zakupu 13 711 (więcej o 1 321 niż w 2018 r.). Wskaźnik zakupu na 100 mieszkańców w powiecie wyniósł 9,03 (w 2018 – 8,15).

W analizowanym okresie w dwunastu bibliotekach gminnych usunięto ze zbiorów 10 944 wol. (książki zdezaktualizowane, zdekompletowane, zniszczone), jedna biblioteka nie ubytkowała zbiorów.

IBUK Libra

Miejska Biblioteka Publiczna w Radomiu wraz ze wszystkimi bibliotekami powiatu radomskiego od czterech lat współpracuje z Wydawnictwem Naukowym PWN – projekt IBUK Libra. Wspomniane biblioteki tworzą Konsorcjum Bibliotek Publicznych Powiatu Radomskiego i Wschodniego Mazowsza.

Dzięki Konsorcjum użytkownicy bibliotek mogą bezpłatnie korzystać z całodobowej „wirtualnej czytelni" (1 934 publikacje elektroniczne). Można czytać 24/7 czyli 24 h na dobę w każdym dniu tygodnia. Czytelnicy mogą korzystać ze zbiorów IBUK Libra w wybranym przez siebie miejscu: w czytelni bibliotecznej, w domu, na uczelni, w podróży – posługując się dowolnym urządzeniem z dostępem do Internetu, także w telefonie.

W 2019 roku z publikacji na platformie IBUK Libra skorzystało 2 513 użytkowników (liczba logowań do konta myIBUK), którzy przeczytali 35 088 książek, liczba sesji bibliotecznych: 11 556.

Czytelnicy, udostępnienia

W bibliotekach powiatu zanotowano w 2019 roku niewielki wzrost czytelnictwa. Zarejestrowano 16 430 czytelników, tzn. o 40 osób więcej w porównaniu z rokiem 2018. Procent czytelnictwa za 2019 rok wyniósł 10,82 (podobnie jak w roku 2018).

Zmniejszyła się liczba wypożyczeń zbiorów na zewnątrz i wynosiła ogółem: 300 581, czyli o 2 694 wol. mniej niż rok temu. Wskaźnik wypożyczeń na 1 czytelnika wyniósł 18,3, pozostał na poziomie zeszłego roku. Bibliotekarze udzielili użytkownikom 34 260 informacji.

Zarejestrowano 41 103 udostępnienia prezencyjne, czyli o 2 282 mniej niż w roku ubiegłym. Użytkownicy czytelni najczęściej korzystają tylko z komputera.

Coraz częściej zdarza się, że w przypadku braku w zbiorach bibliotecznych poszukiwanej książki lub gdy potrzebna pozycja jest aktualnie wypożyczona – czytelnik korzysta z książek elektronicznych na platformie IBUK Libra.

W dalszym ciągu daje się zauważyć stały wzrost zainteresowania różnorodną ofertą kulturalno-edukacyjną bibliotek (Dyskusyjne Kluby Książki, webinaria, spotkania autorskie, kursy komputerowe dla seniorów, wystawy, konkursy, warsztaty literackie, gry i zabawy edukacyjne itp.). Także niekonwencjonalna forma popularyzowania czytelnictwa (Etażerka – Iłża, Plenerowa Biblioteka – Pionki) polegająca na udostępnianiu książek potencjalnym czytelnikom poza biblioteką w różnych punktach miasta, zyskała sobie grono zwolenników wśród mieszkańców.

Komputeryzacja procesów bibliotecznych

Placówki samorządowe powiatu radomskiego wyposażone są ogółem w 200 komputerów, czytelnicy bibliotek mają do dyspozycji 103 stanowiska komputerowe. Bezpłatne korzystanie z komputera i Internetu zapewniono użytkownikom w 36 spośród 38 placówek powiatu. 2 filie w gminie Jastrzębia nadal nie posiadają komputerów.

12 bibliotek gminnych wraz z 19 filiami pracuje w programie MAK+, firmowanym przez Instytut Książki. MGBP w Skaryszewie i jej 3 filie korzystają z systemu MATEUSZ.

Księgozbiory prawie wszystkich bibliotek gminnych zostały opracowane komputerowo w 100%, katalogi dostępne są online. Filie MGBP w Iłży (5) oraz GBP w Jedlni-Letnisku (3) również prezentują kompletne katalogi w Internecie. W pozostałych placówkach filialnych, oprócz 2 filii GBP w Jastrzębi, prace przy tworzeniu baz komputerowych są zaawansowane. Jastrzębska Filia w Lesiowie została wyposażona w komputer w 2018 roku, ale nie rozpoczęto jeszcze prac związanych z tworzeniem katalogu elektronicznego.

8 bibliotek powiatu radomskiego korzystało z elektronicznego systemu wypożyczeń. Są to: GBP w Jedlni-Letnisku (wraz ze wszystkimi 3 filiami), MGBP w Iłży (wraz ze wszystkimi 5 filiami), GBP w Jedlińsku, GBP w Wolanowie, GBP w Wierzbicy, GBP w Zakrzewie, GBP w Przytyku, MBP w Pionkach. Pozostałe biblioteki (5) planują wdrożyć moduł wypożyczeń w najbliższym czasie.

Kolejny etap automatyzacji procesów bibliotecznych to elektroniczne skontrum. Tego typu kontrolę zbiorów przeprowadziła już iłżecka biblioteka (w bibliotece głównej i w filii w Seredzicach). Przygotowywano się do tego systematycznie i żmudnie. Informacje o wszystkich książkach ubytkowanych od początku istnienia biblioteki zostały wprowadzone do bazy danych, dzięki temu skontrum dało kompletny i aktualny obraz zbiorów bibliotecznych. W przyszłości na bieżąco uzupełniana i weryfikowana baza umożliwia drukowanie protokołów ubytków, zmianę statusu dostępności poszczególnych książek, drukowanie ksiąg inwentarzowych, a następne skontrum nie będzie już wymagało tak dużego nakładu pracy.

Podobną drogę wybrali bibliotekarze z Jedlni-Letniska. Wprowadzają do bazy informacje o ubytkach, a po zakończeniu prac będzie możliwe przeprowadzenie rzetelnego skontrum elektronicznego.

Nieco inaczej przebiegała kontrola zbiorów w wolanowskiej bibliotece – nie uzupełniano bazy informacjami o książkach ubytkowanych. Elektronicznie sprawdzono stan zbiorów na półkach bibliotecznych. Zbiory GBP w Wolanowie, podobnie jak w Iłży i Jedlni-Letnisku, udostępniane są elektronicznie, czyli dane dotyczące wypożyczeń były już w systemie. Wyniki kontroli elektronicznej zweryfikowano z dokumentacją papierową dotyczącą ilości ubytków.

Podobnie jak w latach ubiegłych MBP w Radomiu, dzięki dotacji celowej na działalność ponadlokalną, pokryła koszty rocznej opłaty licencyjnej za użytkowanie programu MAK+ przez wszystkie placówki, które przystąpiły do omawianego systemu.

Własne strony internetowe posiadają biblioteki w następujących gminach: Gózd, Iłża, Jastrzębia, Jedlińsk, Przytyk, Skaryszew, Wierzbica, Wolanów, Zakrzew. GBP w Jedlni-Letnisku prowadzi blog internetowy. Stron internetowych nie prowadzą jedynie biblioteki w Pionkach, Jedlni gm. Pionki i Kowali.

W 2019 roku od 1 lipca Miejska Biblioteka Publiczna w Radomiu, w ramach pełnienia funkcji ponadlokalnej, zatrudniła informatyka (umowa-zlecenie), który otoczył stałą opieką informatyczną wszystkie biblioteki samorządowe powiatu radomskiego wraz z filiami. Informatyk odwiedził wszystkie biblioteki gminne, weryfikował sprzęt i oprogramowanie, udzielał konsultacji i fachowych porad informatycznych odnośnie zakupu nowego sprzętu, aktualizacji programów komputerowych, podłączania urządzeń peryferyjnych (drukarki, skanery, głośniki, mikrofony) itp. Zatrudnienie wspomnianego informatyka było możliwe dzięki zwiększeniu dotacji celowej Starostwa Radomskiego na realizację zadania Powiatowej Biblioteki Publicznej przez MBP w Radomiu.

RODO

Inspektor Ochrony Danych zatrudniony przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Radomiu opiekuje się od 2018 roku również dwunastoma bibliotekami samorządowymi powiatu. Funkcję IOD pełni kompetentna osoba – bibliotekarka znająca doskonale przepisy RODO. W 2019 roku inspektor poszerzał i uaktualniał swoją wiedzę z zakresu ochrony danych osobowych poprzez uczestnictwo w kilku szkoleniach specjalistycznych. IOD odwiedzał biblioteki gminne, kontaktował się telefonicznie i mailowo, a także umawiał się na indywidualne konsultacje z dyrektorami bibliotek. Informował, doradzał, udzielał wsparcia fachowego w zakresie wykonania obowiązków nałożonych na administratorów wynikających z RODO. Zapoznał wszystkich pracowników z obowiązkiem przestrzegania przepisów o ochronie danych osobowych, a także monitorował wewnętrzne procedury związane z przetwarzaniem danych osobowych w poszczególnych bibliotekach. Dokonał też weryfikacji poprawności i kompletności dokumentów, przetwarzania danych osobowych, zgodności z obowiązującymi przepisami prawa.

Zdobywanie środków pozabudżetowych, udział w projektach, programach

Miejsko-Gminna Biblioteka w Iłży pozyskała grant (5000 zł) ze Stowarzyszenia „Wspólny Trakt", dzięki któremu udało się wydać kolejny zbiorek

poezji rodzimego poety Jana Czarneckiego zatytułowany *Odchodzimy. Ale skąd i dokąd?*. Tomik wierszy wydano w ramach realizacji zadania „Moja Mała Ojczyzna – cudze chwalicie, swego nie znacie". Głównym celem powyższego zadania była szeroka aktywizacja i integracja mieszkańców objętych obszarem Lokalnej Grupy Działania „Wspólny Trakt". Warto podkreślić, że Jan Czarnecki, poeta pochodzący z podiłżeckich Chwałowic, którego twórczość od wielu lat jest promowana przez Miejsko-Gminną Bibliotekę, został w 2019 roku laureatem 44. edycji Nagrody im. Oskara Kolberga „Za zasługi dla kultury ludowej". Nagrodą im. Oskara Kolberga za rok 2019 uhonorowano również iłżeckie Towarzystwo Ochrony i Promocji Zawodów Ginących, którego wiceprezesem jest Teresa Niewczas – dyrektor MGBP w Iłży.

Gminna Biblioteka w Zakrzewie otrzymała dotację (12 000 zł) z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego na realizację projektu „II Jesienne Spotkanie z Kulturą", w ramach którego odbył się m.in. koncert zespołu „Soyka Trio+" w pięknej bibliotecznej sali wystawowo-odczytowej.

Gminna Biblioteka Publiczna w Wolanowie wzięła udział w projekcie „O finansach w bibliotece" i znalazła się wśród 100 placówek, które zakwalifikowano do udziału w 6. edycji programu. Projekt jest realizowany we współpracy z Narodowym Bankiem Polskim w ramach programu edukacji ekonomicznej. Jego realizatorem jest Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, a założenia programu są zgodne z celami Programu Rozwoju Bibliotek. Głównym celem było zwiększenie umiejętności korzystania z usług finansowych, w tym z bankowości elektronicznej dostępnej w Internecie oraz wyposażenie w wiedzę pomocną w wyszukiwaniu informacji ekonomicznych, szczególnie tych przydatnych w życiu codziennym.

Wszystkie biblioteki samorządowe powiatu radomskiego otrzymały, podobnie jak w latach ubiegłych, dotację z Programu Biblioteki Narodowej „Zakup nowości wydawniczych do bibliotek"; w roku 2019 łączna kwota dotacji wyniosła 127 600 zł.

Działalność na rzecz regionu oraz wydawnicza

Biblioteki są skarbnicami wiedzy o regionie, aktywnie działają na rzecz społeczności lokalnych, popularyzują historię „małych ojczyzn", dążą do zachowania tradycji i zwyczajów. Oferta kulturalno-edukacyjna bibliotek samorządowych, adresowana do mieszkańców, przybiera różnorodne formy, są to m.in. wystawy regionalnych twórców-amatorów, warsztaty rękodzieła, spotkania z rodzimymi literatami, artystami, pasjonatami, ciekawymi ludźmi, naocznymi świadkami lokalnych wydarzeń. Dzieci, młodzież i dorośli uczestniczą w różnorodnych imprezach czytelniczych, spotkaniach z poezją, koncertach, konkursach, poznawczych grach plenerowych, warsztatach literackich, teatralnych, kursach komputerowych, lekcjach bibliotecznych. Od września do grudnia 2019 roku, dzięki dotacji na realizację zadań biblioteki powiatowej, Miejska Biblioteka Publiczna w Radomiu zorganizowała 35 spotkań autorskich z pisarzami dla dorosłych i dla dzieci w siedzibach wszystkich 13 bibliotek gminnych powiatu radomskiego. Zaproszeni autorzy to: Maria Marjańska-Czernik, Anna Czerwińska-Rydel, Grażyna Jeromin-Gałuszka, Zuzanna Orlińska, Piotr Wnuk, Kazimierz Szymeczko, Wojciech Cesarz, Joanna Jagiełło, Teresa Opoka, Grzegorz Bartos, Teresa Lipowska, Izabela Krasińska, Catherine Cachee, Sebastian Piątkowski, Małgorzata Strękowska-Zaremba, Marcin Pałasz, Ewa Podsiadły-Natorska, Andrzej Grabowski, Danuta Parlak, Agnieszka Frączek.

Biblioteki współpracują z urzędami gmin, szkołami, domami kultury, muzeami, izbami pamięci, lokalnymi stowarzyszeniami i towarzystwami, są współorganizatorami imprez i uroczystości organizowanych przez gminę.

Biblioteki wydają własne publikacje o charakterze regionalnym: książki, monografie, foldery, przewodniki, uczestniczą w wydawaniu czasopism lokalnych.

W 2019 roku ukazały się następujące książki:

Czarnecki Jan: *Odchodzimy. Ale skąd i dokąd?* – wydawnictwo MGBP w Iłży.

Ćwierz Wojciech: *Miejsca pamięci narodowej w gminie Jastrzębia* – wydawnictwo GBP w Jastrzębi.

Od 20 lat ukazuje się dwutygodnik samorządowy „Nad Zagożdżonką" wydawany przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Pionkach, obecnie jedynie w wersji elektronicznej. Wszystkie numery tego czasopisma, które ukazały się do roku 2011 w wersji drukowanej, zostały zdigitalizowane przez pracowników Radomskiej Biblioteki Cyfrowej i dzięki temu mogą po nie „sięgać" czytelnicy na całym świecie.

* * *

Działalność kulturalno-oświatowa bibliotek samorządowych w 2019 roku była prezentowana na łamach „Bibliotekarza Radomskiego" – znalazły się w nim artykuły ilustrowane pięknymi fotografiami – inspirujące, pisane „na gorąco" przez bibliotekarzy-praktyków.

Kalendarium imprez organizowanych przez biblioteki samorządowe powiatu można znaleźć w każdym numerze „Bibliotekarza Radomskiego" w dziale „Kronika".

Ewa Ukleja
Kierownik Działu
Instrukcyjno-Metodycznego
i Sieci Miejskiej MBP w Radomiu

Wydarzenia

Kartka z kalendarza, czyli nietypowe święta w bibliotece

Kinga Olbromska-Miłosz

Pod takim właśnie hasłem zorganizowaliśmy podczas ferii zajęcia dla uczniów szkół podstawowych. Coraz trudniej jest zaciekawić dzieci czymkolwiek, co nie łączy się z komputerem czy Internetem. Dlatego buduje nas to, że nasze zajęcia cieszyły się takim zainteresowaniem. Na czas ferii przypadało kilka ciekawych i bardzo charakterystycznych dni – „świąt". Postanowiliśmy wykorzystać zarówno ten fakt, jak i nasze umiejętności.

A jakie to dni? Chociażby Dzień Bezpiecznego Internetu (DBI), Światowy Dzień Radia, Dzień Świętego Walentego, Światowy Dzień Kota czy Tłusty Czwartek – u nas zorganizowany na sportowo.

Było też kilka mniej popularnych, ale równie ważnych oraz kilka wymyślonych przez nas dni, np. Dzień Baśniowych Spotkań, Dzień Pisania Piórem, Międzynarodowy Dzień Języka Polskiego, Dzień Poznawania Przyjaciół czy Muzyczny Dzień w Bibliotece. Zgadnijcie, które z nich istnieją naprawdę?

Podczas naszych spotkań częstym elementem były zajęcia integracyjne, prezentacje multimedialne, zajęcia plastyczne i techniczne oraz różne zabawy intelektualne i ruchowe. Pierwszego dnia przeprowadzaliśmy zajęcia, które pozwoliły dzieciom poznać się nawzajem i zaufać sobie na tyle, aby móc swobodnie wypowiadać się i działać. Często wokół siebie słyszymy zakazy np. nie biegaj, nie rób tego. Dlatego też próbowaliśmy stworzyć regulamin, w którym pominięte zostałoby słowo „nie". Prawie nam się to udało, choć nie było łatwo.

Cała drużyna w filii nr 1

Okazało się, że dzieci mają dużą wyobraźnię. Często proponowane przez nas tematy były przez nie rozszerzane, i tak „Moje podróże w czasie" rozrosły się do „Moje podróże w czasie, przestrzeni i ponad wymiarami".

Wiadomo jest wszystkim, że człowiek lepiej i szybciej uczy się poprzez zabawę. Dlatego też czasem próbowaliśmy przemycić troszkę wiedzy (innej niż w szkole) i oczywiście zaszczepić „zamiłowanie" do książek i bibliotek. Na przykład podczas Dnia Bezpiecznego Internetu dzieci przypomniały sobie zasady bezpieczeństwa w sieci. Zaprezentowane zostały główne niebezpieczeństwa, jakie czyhają na młodych ludzi podczas korzystania z Internetu. W Dzień Świętego Walentego uczestnicy zajęć dowiedzieli się, czym za życia zajmował się słynny Walenty, które miasta kojarzone są z zakochanymi oraz kim byli Romeo i Julia. Mogli również podyskutować na temat uczuć.

Podczas warsztatów wykonali piękne karty walentynkowe, a na koniec każde dziecko zrobiło swoją własną, unikalną walentynkową przypinkę. Mała rzecz – a cieszy.

Dzień pisania piórem był pretekstem do tego, by zapoznać dzieci z etapami rozwoju pisma. Do działań zainspirowała *Akademia Pana Kleksa*. Podobnie jak w książce, tak i w bibliotece odbyła się lekcja „kleksografii". Ponadto ćwiczyliśmy kaligrafię, pisaliśmy klejem i solą, niektórzy polubili nawet pismo chińskie. Dowiedzieliśmy się, co to takiego „sympatyczny atrament".

Zabawa w kalambury natomiast wymagała nie lada kreatywności, bo jak pokazać sowę nakrywającą do stołu?

Światowy Dzień Kota był gratką dla wszystkich miłośników kotów. Dzieci dowiedziały się, skąd wzięło się to święto, miały również okazję poznać wiele ciekawostek o kotach. Świetnie poradziły sobie z quizami i krzyżówkami na temat mruczących futrzaków.

Dzień Baśniowych Spotkań był natomiast okazją do sprawdzenia wiedzy o baśniach i bajkach. Przeprowadziliśmy Baśniowy Tor Przeszkód. Rozpoczęliśmy od „wizyty" u Śpiącej Królewny. Byliśmy też m.in. u Roszpunki, Kopciuszka i Księżniczki na ziarnku grochu. Przy każdej wizycie mieliśmy zadanie do wykonania. Najwięcej emocji wzbudziło w dzieciach zadanie, jakie otrzymały przy słodkiej wizycie u Jasia i Małgosi. Okazało się, że pyszne pierniczki zawsze nam smakują i nic nas od nich nie odstraszy. Nawet wygłodniała Baba Jaga.

Podczas Muzycznego Dnia uczestnicy zajęć poznali kilka podstawowych

urządzeń niezbędnych do pracy przy organizowaniu imprez muzycznych, np.: mixer czy gramofon. Doskonałym uzupełnieniem było zaprezentowanie starszych nośników muzycznych takich jak płyty gramofonowe czy chociażby kasety VHS. Dzieci chętnie bawiły się w „Jaka to melodia?", „Jaki to dźwięk?", „Głuchy telefon". Młodzi słuchacze doskonale znali tytuły zarówno polskich, jak i zagranicznych przebojów. Świetnie odwzorowywali choreografię muzyczną zaprezentowaną na wybranym teledysku.

Międzynarodowy Dzień Języka Polskiego spędziliśmy na zabawach językowych. Były zagadki, rebusy, łamigłówki, wykreślanki, nie zabrakło nawet odrobiny gramatyki. Okazuje się, że język polski jest bardzo trudny, a niektóre wyrazy stanowią prawdziwe wyzwanie, zwłaszcza dla obcokrajowców. Dowiedzieliśmy się też, jak ważne w naszym języku są przecinki. Nie wierzycie? To – Jedzcie dzieci! (Ups, tzn. Jedzcie, dzieci!). Czytaliśmy wspólnie wierszyki łamiące języki, szukaliśmy słów, które można czytać wspak – słowem, poszerzaliśmy swoją wiedzę, świetnie się przy tym bawiąc.

Dużym i żywym zainteresowaniem cieszyły się spotkania z naszymi gośćmi: dziennikarką Radia Radom Agnieszką Toruń oraz kierownikiem Piekarni Fogiel&Fogiel Lucjanem Odzimkiem. Spotkanie z Panią Agnieszką upłynęło radiowo. Dzieci dowiedziały się, jak wygląda praca radiowca, czy każdy nadaje się do tego zawodu, a także jak profesjonalnie nazywamy sprzęt w studiu radiowym. Wzięły udział w nagraniu do audycji „O co chodzi?", gdzie opisywały różne przedmioty, zwierzęta i zjawiska. Uczestnicy ferii w bibliotece obejrzeli również krótki film o historii radia, po którym dyskutowali na temat wynalazcy tego medium.

Równie ciekawy, choć bardziej „smakowity" był Tłusty Czwartek w bibliotece. Tego dnia zwykle zajadamy się słodkościami, wśród których prym wiodą pączki i faworki. Zjedzone kalorie trzeba jednak wypocić, dlatego też w ramach ferii w bibliotece urządziliśmy Tłustoczwartkowy Quiz Sportowy. Dzieci chętnie skakały na skakance z pomiarem dystansu, ćwiczyły celność, rzucając piłki do kosza. Z okazji Tłustego Czwartku Lucjan Odzimek opowiedział dzieciom o historii piekarni, procesie pieczenia pączków, a także o zdrowym odżywianiu. Zrobił im również słodką niespodziankę i poczęstował uczestników zajęć pączkami. Tego dnia dzieci znów wykazały się swoją wyobraźnią i wykonały plakaty, których hasłem było: „Ja i mój sportowy pączek".

Na zakończenie ferii wszyscy uczestnicy dostali drobny upominek, dyplomy za udział w feriach oraz słodycze ofiarowane przez Radomski Bank Żywności. Wszystkim gościom i uczestnikom dziękujemy.

Kinga Olbromska-Miłosz
Kierownik filii nr 1
MBP w Radomiu

Zaczarujmy zimę!

Karolina Tkaczyk

W dniach 10.02.-21.02.2020 w czterech radomskich bibliotekach odbyły się zajęcia dla dzieci w ramach akcji Ferie w Bibliotece 2020. Każda z filii prowadziła wyjątkowe spotkania pod swoim indywidualnym hasłem. Przez trzy godziny dzieci w wieku szkolnym miały okazję poznać bibliotekę „od podszewki" oraz spędzić czas na wspólnej zabawie z rówieśnikami. Naszym celem było pokazanie najmłodszym, jakie funkcje może pełnić biblioteka oraz zainteresowanie ich i zaszczepienie w ich sercach miłości do literatury. Dlatego każde zajęcia odbywały się w oparciu o różnego rodzaju opowiadania, baśnie, bajki i książki kierowane do najmłodszych czytelników.

Zaczarujmy zimę! – to tytuł zajęć realizowanych przez filię nr 2. Przez dwa tygodnie staraliśmy się w mniej lub bardziej udany sposób wyczarować zimową atmosferę, której w tym roku bardzo nam brakowało. Wspólnie z dziećmi inicjowaliśmy zabawy na śniegu poprzez bitwę śnieżną (gazety), budowę lodowego zamku (kartony

Cała drużyna w filii nr 2

i bibuła) czy lepienie bałwana (wata). Zabawy niosły ze sobą wiele radości i pozwoliły choć na chwilę zapomnieć o niesprzyjających warunkach pogodowych.

Każdy dzień zajęć podzieliliśmy na trzy etapy. Pierwszy to część literacka, kiedy po przeczytaniu fragmentu książki rozmawialiśmy o nim z dziećmi. Często teksty czytały dzieci, dzieliły się na role i wczuwały w postać bohatera. Mieliśmy okazję spotkać się z bohaterami książki *Zima z białym niedźwiedziem* Heleny Bechlerowej, wyrecytować wiersze Wandy Chotomskiej i posłuchać *Ptasiego Radia* Juliana Tuwima. Nie zabrakło też baśniowych postaci: Królowej Śniegu i Królewny Śnieżki, dzięki którym przenieśliśmy się do zimowych krain. Ostatni etap to gra w planszówki. Filia nr 2 posiada pokaźną kolekcję gier, z których można korzystać w godzinach otwarcia biblioteki.

W trakcie ferii obchodziliśmy też różne święta. Na przykład Światowy Dzień Radia. Z tej okazji w bibliotece gościł dziennikarz Radia Eska – Wojciech Wójcikowski, który opowiedział dzieciom o swojej pracy i pozwolił im wcielić się w rolę dziennikarzy. Nie zabrakło też bibliotecznych Walentynek oraz świętowania Tłustego Czwartku. Tego dnia nie tylko mówiliśmy o polskich zwyczajach związanych z obchodami tego wydarzenia, ale też czynnie świętowaliśmy, zajadając się pączkami ufundowanymi przez dyrekcję MBP w Radomiu.

Zwieńczeniem tegorocznych ferii był minibal karnawałowy, uczestnicy wystąpili w strojach zrobionych podczas zajęć. Każde dziecko otrzymało pamiątkowy dyplom i słodki upominek dzięki Radomskiemu Bankowi Żywności oraz inne słodkości zakupione przez rodziców.

Ferie w bibliotece 2020 to intensywnie spędzony czas. Prowadząc tego rodzaju działalność, pragniemy zachęcić młodych czytelników i ich rodziców do korzystania z bibliotek i czynnego uczestnictwa w jej życiu. Bo oprócz wypożyczenia książek biblioteka prowadzi szereg innych akcji i spotkań, z którymi mogliśmy zaznajomić najmłodszych oraz ich opiekunów. Zajęcia w filii nr 2 cieszyły się ogromnym zainteresowaniem, z dnia na dzień przybywało coraz więcej dzieci (ogółem 251; średnia dzienna 25 osób). Wiele z nich przychodzi teraz wypożyczać książki lub pograć w gry planszowe, inni czekają na kolejne tego typu akcje. Mamy nadzieję, że nasza praca i organizowanie zajęć nie jest jedynie okazją do zaopiekowania się dziećmi w czasie wolnym od szkoły. Naszym zadaniem jest przede wszystkim szerzenie czytelnictwa i promocja książki oraz uczestnictwo w rozpowszechnianiu wiedzy.

Karolina Tkaczyk
Pracownik filii nr 2
MBP w Radomiu

Trochę klasyki, trochę nowości, czyli kilka słów o feriach

Dariusz Wróbel

Ferie zimowe to dla dzieci czas szczególny. Z jednej strony mają wolne od obowiązków szkolnych i zaczynają czuć wolność, z drugiej nie zdążyły jeszcze wyzbyć się całej dyscypliny, tak jak to bywa w wakacje. Do rytmu dnia, pozbawionego systematyki, zaczyna wkradać się nuda. Wówczas na ratunek przychodzą instytucje organizujące zajęcia feryjne, w tym nasza biblioteka.

Tegoroczne „Ferie w bibliotece" trwały dwa tygodnie. Prowadzone były przez Katarzynę Rodek i Aleksandrę Chmielewską. Naszą filię odwiedziło w sumie trzydzieścioro troje dzieci. Oczywiście zajęcia tego typu charakteryzują się zmienną frekwencją oraz rotacją uczestników.

Organizując czas dla naszych młodych gości, trzeba pamiętać o pewnym schemacie. Najpierw zabawy ruchowe, potem manualne wymagające skupienia. Dzieci przychodząc na zajęcia, muszą się rozruszać, wyszaleć, wyrzucić z siebie emocje, także te związane z pojawieniem się w nowym otoczeniu. U nas kwestia nowej, nie-

Uczestnicy zajęć sami zrobili radio

znanej przestrzeni jest niezbyt kłopotliwa, ponieważ spora część uczestników to stali bywalcy znający się z poprzednich edycji zajęć, czy to letnich, czy zimowych. Niektórzy kolegują się także prywatnie. Znają też nas, więc tak naprawdę bawią się tu „sami swoi" i można się „wyluzować". Poza tym dzieci dość szybko radzą sobie w przełamywaniu lodów, w końcu nie trzeba pamiętać czyjegoś imienia, żeby się z nim bawić.

Planując zajęcia dla dzieci, trzeba pamiętać o jednej kwestii: lubimy to, co znamy. Dlatego podczas tegorocznych ferii zrobiliśmy miks klasyków z nowościami. Jednym z takich „evergreenów", powtarzanych na naszych zajęciach, było robienie teatrzyku. Dzieci same wykonały kukiełki, wymyśliły scenariusz i zrobiły przedstawienie. Mogły to robić zarówno w grupach, jak i pojedynczo. Niezmiennie działania te budziły wiele emocji, m.in. dlatego że każde dziecko przechodzi cały cykl: od widza, przez scenografa, po aktora i reżysera. Bywa, że wciela się też w krytyka. Naszym milusińskim wiele radości sprawiały wszystkie zajęcia plastyczno-manualne. Było wśród nich robienie zakładek do książki (zgodnie z hasłem: ważne, co masz w środku, ale ważne też, co masz w książce), masek karnawałowych. Rysowaliśmy kocie piękności (to z okazji Dnia Kota), a także stworzyliśmy finałowy plakat upamiętniający najfajniejsze momenty z całych zajęć.

Do nowości w tym roku można zaliczyć zabawy w radiowców zorganizowane przy okazji Światowego Dnia Radia. Każdy mógł poczuć się jak prawdziwy spiker. Nagrywaliśmy i odsłuchiwaliśmy swój głos. Oczywiście każdy dziwił się: „Ja mam taki głos?!". Wiele frajdy dało też konstruowanie własnych radioodbiorników.

Dodatkową radość naszym podopiecznym sprawia fakt, że bawimy się razem z nimi. Nie jesteśmy tylko instruktorami i animatorami zabawy, ale także jej uczestnikami. Czerpaliśmy tyle samo frajdy co one, zarówno z zajęć ruchowych, jak i plastycznych.

Tegoroczne ferie miały jeszcze jeden element dodatkowy. Dwa zajęcia były prowadzone przez wolontariuszkę – Monikę Borysewicz. Zapoznała nas z różnymi rodzajami druku i historią pisma. Wspólnie sprawdziliśmy, czy z kapusty albo cebuli da się zrobić pieczątkę, a zdobytą wiedzę wykorzystaliśmy do stworzenia własnych unikalnych zakładek, wizytówek i obrazków.

Zajęcia z wolontariuszką dały dzieciom dużo radości. Nauczyły się czegoś ciekawego, a wiedzę sprawdziły w praktyce.

Dariusz Wróbel
Pracownik filii nr 6 MBP w Radomiu

Białe, czarne, kolorowe – w bibliotece ferie zimowe!

Aleksandra Michalska

Pod takim hasłem odbywały się tegoroczne zajęcia w filii nr 16 podczas przerwy międzysemestralnej. Czy takie faktycznie były? Przekonajmy się.

Ferie mają to do siebie, że trwają dwa tygodnie. Przez taki okres odbywały się też zajęcia w bibliotece na osiedlu Południe. Były skierowane do dzieciaków w wieku szkolnym. W zajęciach wzięło udział 37 osób. Ale wystarczy już tej matematyki. W końcu ferie są po to, aby odpoczywać i dobrze się bawić.

A zatem co się działo w „szesnastce"? Były konkursy (rzecz jasna – z nagrodami), pogadanki, zabawy literackie, integracyjne, muzyczne i ruchowe. I oczywiście planszówki – tych nie mogło zabraknąć. Czego zatem nie było? Nie było nudy!

Nie było jednak także śniegu, dlatego zrobiliśmy go sobie sami. Bitwa śniegowa rozgrzała wszystkich do

Redaktor Weronika Chochoł z Radia Plus z dziećmi

czerwoności, tak jak podczas zawodów organizowanych w ferie. Oprócz krzyżówkowego zawrotu głowy pojawiły się także myszy. Na szczęście nie były one prawdziwe. Prawdziwa była zdecydowanie rywalizacja podczas mysich wyścigów – zacięta, ale uczciwa. A skoro były myszy, to pojawiły się także i koty. Mamy nadzieję, że kocie zakładki do tej pory służą dzieciakom.

W Walentynki było czerwono. Zaroiło się w bibliotece od serduszek mniejszych i większych oraz od karteczek wypełnionych życzeniami do nas samych. Uczestnicy zajęć oprócz poznania rodowodu tego święta i związanych z nim zwyczajów, dowiedzieli się (choć mamy nadzieję, że tylko sobie o tym przypomnieli) jak ważnym jest, abyśmy sami siebie kochali i akceptowali. Pomogło nam w tym kilka metod z biblioterapii.

Wszystkie kolory pojawiły za to wtedy, gdy w bibliotece zagościły mandale. Dziś ozdabiają one korytarz prowadzący do biblioteki.

Ale czy w bibliotece pełnej kolorowych książek może być czarno? O ile biblioteka jest miejscem bezpiecznym, o tyle Internet ma swoje mroczne strony. O tych właśnie ciemniejszych zakątkach sieci rozmawiałyśmy z dzieciakami. Mamy nadzieję, że wskazówki o tym, jak unikać takich wirtualnych niebezpieczeństw, przydadzą się w realnym życiu.

Podczas ferii było także słodko, i to nie tylko w Tłusty Czwartek. Literatura karmi nasze dusze, a pączki od biblioteki nakarmiły brzuszki uczestników zajęć. Wszystkie kalorie zostały spalone podczas zajęć ruchowych. Słodko było również dzięki wafelkom, które filia nr 16 otrzymała od Banku Żywności w Radomiu.

Tłusty Czwartek to nie jedyne święto, jakie obchodziliśmy w czasie ferii. Z okazji Światowego Dnia Radia w naszej bibliotece pojawił się gość. Była to redaktor Weronika Chochoł z Radia Plus. Dzieciaki przeszły przyspieszony kurs radiowca i jeszcze tego samego dnia mogły się usłyszeć na antenie.

Ferie były jednak przede wszystkim... wesołe! Niestety, żaden artykuł nie jest w stanie oddać, jak fantastycznie się bawiliśmy, a tym, którym nie wystarcza słowo pisane, zapraszamy na profil filii nr 16 na Facebooku. Tam można odnaleźć zdjęcia z każdego dnia zajęć.

Aleksandra Michalska
Pracownik filii nr 16
MBP w Radomiu

Relacje, refleksje

Komiks w instytucji kultury i szkole

Ewa Boruch, Kinga Olbromska-Miłosz

3 marca 2020 odbyło się szkolenie zorganizowane przez Good Books „Komiks w instytucji kultury i szkole". Spotkanie poprowadziła Joanna Grzelczyk – historyk sztuki, animatorka kultury, pasjonatka komiksów, założycielka i moderatorka pierwszego na Dolnym Śląsku Dyskusyjnego Klubu Komiksu dla dorosłych.

Komiks często traktowany jest po macoszemu, z przymrużeniem oka lub wręcz lekceważąco. Potwierdzeniem tych słów może być fakt, że w 2019 roku w Polsce obchodziliśmy 100-lecie komiksu polskiego, o czym niewiele osób słyszało. Ogłoszony został wówczas projekt „Niepodległa.kom – 100 lat polskiego komiksu", który miał na celu połączenie i opowiedzenie wspólnej historii Polski (100-lecie odzyskania Niepodległości) oraz polskiego komiksu.

Komiks (podobnie jak inne formy literackie) może nieść ze sobą wiele wartości na płaszczyźnie literatury i sztuki. Jest ważnym elementem

Powieści graficzne i komiksy ze zbiorów biblioteki

w kulturze. Na tyle ważnym, że we Francji rok 2020 oficjalnie ogłoszony jest rokiem komiksu. Ważne jest też to, że ludzie zaczynają dostrzegać pozytywne strony komiksu, na co wskazuje rosnąca z roku na rok ich sprzedaż.

Czym jest zatem komiks?

Definicji jest wiele. Krzysztof Teodor Teoplitz pisał, że (...) *jest to szczególna forma graficznego powiązania rysunku i tekstu literackiego służąca rozwijaniu narracji lub obrazowaniu znaczeń*. Można powiedzieć, że komiks przekazuje treść poprzez następujące po sobie obrazy plastyczne z dodatkiem tekstu, ale nie tylko. Istnieją komiksy, które w ogóle nie zawierają tekstu. W komiksach często stosowane są różne zabiegi, które powodują, że czytając komiksy, uruchamiamy wszystkie nasze zmysły. Na przykład tzw.:

- closure concept (dopełnienie), który sprawia, że potrafimy sobie wyobrazić to, czego nie widzimy. Działa jak stop-klatka w filmie. Dzięki poszczególnym obrazom można się domyślić, co się mogło stać;
- symbolizm sensoryczny pozwala na odczuwanie emocji, które przekazywane są za pomocą temperatury barw (np. błękit – spokój).

Ponadto w komiksie bardzo istotne są przerwy między kadrami.

Z komiksem wiąże się wiele pojęć. Chciałybyśmy przytoczyć kilka z nich, które warto znać:

- caption – narracja w komiksach. Może być ona trzecio- lub pierwszoosobowa,
- comic strip (ang. pasek komiksowy) – jest to krótka, humorystyczna historyjka, np.: kot Simon czy Garfield,
- FC (full color) – dotyczy komiksów, które są w pełni kolorowane,
- manga – nazwa komiksu japońskiego, którego postacie charakteryzuje ogromny dynamizm. Poza tym czyta się je od tyłu do przodu. Jest to w ostatnich czasach bardzo modny i poczytny (szczególnie wśród młodzieży) rodzaj komiksów,
- miniseria – historia rozpisana na kilka lub kilkanaście numerów,
- one shot – pojedyncze komiksy, które nie posiadają kontynuacji, przedstawiają całą historię,
- panel – pojedynczy kadr komiksu,
- splash page – ilustracja zajmująca cała stronę.

A jak to się zaczęło?

Uczeni spierają się o to, co możemy zaliczyć do tzw. prawdziwego komiksu i o to, kiedy powstał. Pewne jest natomiast, że opowiadanie za pomocą sekwencji obrazów towarzyszy nam od dawna, np. rycina przestawiająca Kolumnę Trajana z 113 roku czy znane wszystkim hieroglify. Przełomem dla samego komiksu było wynalezienie druku. W 1731 roku Wiliam Hoghart stworzył cykl obrazów, który pozwalał na oglądanie ich po kolei. Natomiast za pierwszy współczesny komiks uważa się pasek prasowy „The Yellow Kid" z 1895 roku autorstwa Richarda Feltona Outcaulta dedykowany dorosłym czytelnikom. W Polsce najstarsze odnalezione historyjki obrazkowe pochodzą z 1919 roku. Było to „Ogniem i mieczem, czyli Przygody szalonego Grzesia". Od tej daty liczymy też powstanie pierwszego polskiego komiksu. Rozwój komiksu zaczął się na dobre w latach 80. ubiegłego wieku.

Komiksy, często uważane za błahą rozrywkę dla dzieci, niosą ze sobą wiele wartości edukacyjnych np.:

Tematykę poruszającą prawa człowieka, przemoc, stereotypy i uprzedzenia, które towarzyszą nam od początku ludzkości, można znaleźć m. in. w komiksie „Persepolis", „Kwaśne jabłko", „Odyseja Hakima".

Wartości rodzinne, poszukiwanie korzeni oraz różnorodne uczucia, zarówno te pozytywne, jak i negatywne. Najczęściej kierowane są one do młodych ludzi, którzy mają problem ze zrozumieniem własnego „ja". Przykładem mogą być: „Obiecanki", „Vision" dedykowane młodzieży czy „Ziemia swoich synów", „Ghost world" dla starszych czytelników ze względu na brutalny język.

Temat wojny, konflikty zbrojne i holokaust, gdzie ukazywana jest historia przygotowana dla odbiorców nastawionych na komunikację obrazkową, np.: „Maus" Spiegelmana – komiks historyczny, który może pokazać, jak przechowywać i przekazywać pamięć o przeszłości młodym czytelnikom; „Dzienniki rosyjskie" są przedstawione w formie reportażu. Obydwa przytoczone tytuły są mocne w odbiorze. Innymi komiksami prostymi i lekkimi w odbiorze wg prelegentki są np.: „Achtung Zelig! Druga wojna" oraz „Do Adolfów" i „Hiroszima". Te dwa ostanie zrobione są w formie krótkiej mangi. „Berlin" to natomiast komiks obyczajowy w realiach wojennych.

Tematykę związaną z chorobami, uzależnieniami i śmiercią również można znaleźć w komiksie. Można tu zawrzeć emocje, jakie pojawiają się przy różnego rodzaju sytuacjach życiowych, np.: „Rycerze świętego Wita" (padaczka), „Lżejsza od swojego cienia" (dość lekki komiks o anoreksji dla nastolatków), „Płatki" (komiks o umieraniu dla dzieci), „Maniak miłości. Wyznania seryjnego randkowicza" (uzależnienie od Tindera) czy „Tylko spokojnie" (choroba nowotworowa).

Tematykę ekologii i praw zwierząt. Poprzez nietypowe podejście można w łatwy sposób dotrzeć do czytelnika. Przykładem może być „Miesiąc miodowy na safari", który jest komiksem absurdalnym z dużą dawką czarnego humoru. Innym przykładem może być „Eden", w którym zwierzęta zaczęły mówić (prawa zwierząt). Dzieciom zaś można zaproponować „Podróże w czasie i przestrzeni w celu ratowania Ziemi".

Ograniczenia i bariery, jakie posiada w sobie człowiek i wyzwania, jakie przed nim stoją. W przezwyciężaniu

ich może pomóc seria „Bajka na końcu świata". Innymi wartymi polecenia pozycjami są: „Codzienna walka", „Mój nowojorski maraton", „Morze po kolana" czy „Śmiech i śmierć".

Różne adaptacje literatury. Może być ona potraktowana w sposób śmieszny, np.„Dawni mistrzowie" czy przybliżony do oryginału „Pinokio" (wersja dla dorosłych), „Dziennik Anne Frank" czy „Niezwyciężony".

Budowanie zbiorów tej literatury w bibliotece dotyczy kupowania i uzupełniania kolekcji komiksowej. Biorąc pod uwagę ceny komiksów, powstaje pytanie: które komiksy są warte zakupu, które są dobre i gdzie szukać informacji o nich? Odpowiedź na te pytania możemy uzyskać na targach komiksów, na różnych forach, blogach i stronach internetowych im poświęconych, np.: lekturaobowiazkowa.pl; paradoks.net.pl; magazyn kreski; monime.pl czy komiksy bez granic.

Warto się zastanowić, z ilu części składa się cykl, a co za tym idzie, jaki koszt poniesiemy przy zakupie komiksów. Ponadto zbiór powinien być dopasowany do wieku czytelnika, rozdzielajmy komiksy dla dorosłych od tych dla dzieci i młodzieży. Czynnikiem, który może mieć wpływ na poczytność konkretnych tytułów, jest ich eksponowanie, znajomość treści i umiejętne ich ocenianie. Przy uzupełnianiu księgozbioru zwróćmy uwagę nie tylko na klasykę, ale również na nowe tytuły, które łatwo się czyta. Warto mieć w swoim księgozbiorze komiksy o superbohaterach.

Warto również organizować spotkania z autorami komiksów. Pozwolą na promocję poszczególnych tytułów i autorów. Można organizować Dyskusyjne Kluby Komiksów, które mają na celu szukanie drugiego dna w znaczeniu komiksu, poszerzanie swojej wiedzy o komiksach oraz poszukiwanie wartości, jakie niosą. Komiksy mogą być bazą do organizowania różnego rodzaju eventów, akcji czytelniczych, spotkań klubów czy warsztatów. Przy organizacji imprez czytelniczych warto szukać współorganizatorów – instytucji gotowych pomóc nam w ich realizacji, warto też ubiegać się o dotacje od MKiDN w ramach różnych programów np. partnerstwo dla książki, promocja czytelnictwa czy edukacja kulturalna. Należy szukać też możliwości zdobycia grantów czy mikrograntów lub sponsora.

Ewa Boruch
Kierownik filii nr 16
MBP w Radomiu

Kinga Olbromska-Miłosz
Kierownik filii nr 1
MBP w Radomiu

Działamy (nie)prowincjonalnie

„Nad rodzinnym albumem" z Teresą Lipowską

Martyna Gut

Blisko 90 osób przybyło do Gminnej Biblioteki Publicznej w Jedlińsku na spotkanie z wybitną polską aktorką filmową i teatralną – Teresą Lipowską. Aktorce towarzyszyła Monika Michalska-Kucharek, doktor socjologii, terapeutka, trener umiejętności psychospołecznych.

Obie Panie rozmawiały głównie na temat ciekawych historii związanych z teatrem, zabawnych wydarzeń z planów filmowych, rodzinnych zdjęć i opowieści o życiu, miłości, a to wszystko w kontekście niedawno wydanej książki *Nad rodzinnym albumem. Teresa Lipowska w rozmowach z Iloną Łepkowską.*

Aktorka dzieliła się wspomnieniami. Opowiadała o rodzinie, karierze, relacjach z bliskimi, o przyjaciołach i zainteresowaniach czytelniczych. Nie zabrakło refleksji nad zapadającą w pamięć i serce kreacją aktorską Teresy Lipowskiej – czyli wcielania się w Barbarę Mostowiak z serialu „M jak miłość".

Teresa Lipowska dała się poznać jako bardzo ciepła osoba, która nie tworzy dystansu wobec odbiorców.

O popularności Pani Teresy mogła świadczyć wypełniona po brzegi sala i żywe reakcje zgromadzonej publiczności bardzo ciekawej nie tylko tajników serialowej kuchni, ale też, a może nawet bardziej tego, jaka jest poza serialem.

Obie Panie uważają, że powinniśmy być optymistami, cieszyć się z życia i czerpać z niego pełnymi garściami. Dobry nastrój udzielił się wszystkim, którzy przybyli na spotkanie. Pani Teresa jest doskonałym przykładem na to, że powinniśmy realizować swoje marzenia, cieszyć się każdym dniem.

W spotkaniu wzięli udział radni powiatu radomskiego: Teodozja Bień, Ryszard Dziura, czytelnicy i mieszkańcy gminy Jedlińsk.

Spotkanie zostało sfinansowane przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Radomiu w ramach działalności ponadlokalnej z dotacji celowej Starostwa Powiatowego.

Autorka
Pracownik GBP w Jedlińsku

Biblioteka Zakładowa Wojewódzkiego Związku Gminnych Spółdzielni „Samopomoc Chłopska" w Radomiu

Marta Wiktoria Trojanowska

Kiedy zakładano Bibliotekę „Samopomocy Chłopskiej", kamienica przy ul. Żeromskiego 31 wyglądała (i została zapamiętana przez wielu starszych radomian) zupełnie inaczej niż dzisiaj. Była to wówczas piękna, wpasowana w klasycystyczną zabudowę ulicy kamienica zwieńczona tympanonem, na którym umieszczono figurę amorka z rogiem obfitości. Autorem amorka był uznany i zasłużony dla Radomia rzeźbiarz Bolesław Zwoliński. To właśnie za sprawą pochylonego nad radomianami amorka zwano ją „Kamienicą pod Amorem". Nie sądzę, aby ktokolwiek przypuszczał, że w latach 60. zostanie ona całkowicie przebudowana, zmieniając się w typową peerelowską ciężką bryłę. Przyszłe pokolenia radomian zupełnie zapomną zapewne o rzeźbie kamiennego amorka, a zarówno front budynku, jak jej klatka schodowa z typową zabudową i wystrojem, staną się (już stały!) reliktami poprzedniej epoki. Podobnie jak organizacja, która miała tu swoją siedzibę.

Nie od początku jednak biblioteka „Samopomocy Chłopskiej" mieściła się przy ul. Żeromskiego 31. Świetlica Związku Spółdzielców w 1949 roku miała swoją siedzibę przy ul. Żeromskiego 60, w pierwszych latach to tam mogła być ulokowana rodząca się biblioteka (adres na podstawie artykułu: „Dwa kursy zawodowe w Zw. Spółdzielców" w „Życiu Radomskim" 1949, nr 75). W latach 50. natomiast siedziba Związku Gminnych Spółdzielni „Samopomoc Chłopska" mieściła się przy ul. Czachowskiego 6 (na podstawie przypisów opracowanych przez S. Zielińskiego do artykułu: J. Łuniewskiego „Z moich wspomnień", zamieszczonego w „Radomirze" 1988, nr 3).

Kiedy zaś powstała biblioteka?

Nowy typ spółdzielni – „Samopomoc Chłopska" – zrodził się już w 1944 roku. W ciągu kolejnych trzech lat spółdzielnie samopomocowe powstawały w całej Polsce. W 1948 roku natomiast powstała Centrala Rolnicza Spółdzielni „Samopomoc Chłopska" w Warszawie z odpowiednimi oddziałami. Oddział w Radomiu wpisano do rejestru handlowego w tym samym roku. Na przełomie lat 1951/52 przekształcono oddziały terenowe w związki wojewódzkie, a w 1953 roku powstał Wojewódzki Związek Gminnych Spółdzielni „Samopomoc Chłopska" w Radomiu. Związek ten zrzeszał gminne i powiatowe spółdzielnie dawnego województwa. Pośród wielu jego działań znalazło się także sprawowanie nadzoru i opieki nad działalnością kulturalno-społeczną spółdzielni oraz opracowywanie własnych planów kulturalno-społecznych. W 1976 roku, w związku m.in. ze zmianami administracyjnymi w kraju, nazwę zmieniono na Wojewódzki Związek Spółdzielni Rolniczych „Samopomoc Chłopska" w Radomiu. W ramach jego struktur działały komisje odpowiedzialne za poszczególne aspekty funkcjonowania. Popularyzacją prasy i książki zajmowała się Komisja Kulturalno-Społeczna, a po jej likwidacji Komisja ds. Młodzieży. Związek działał do 1990 roku. Został postawiony w stan likwidacji, a jego kres spowodowały liczne zmiany gospodarcze i społeczne oraz polityczne w Polsce.

Informator *Biblioteki związkowe, techniczne i fachowe województwa radomskiego* (Radom 1977) podaje, że biblioteka została uruchomiona w 1946 roku. Nie posiadam wiedzy, na podstawie jakiego dokumentu została ustalona ta data. Pojawia się ona także w dokumentacji Miejskiej Biblioteki Publicznej w Radomiu z okresu sprawowania nadzoru merytorycznego nad bibliotekami zakładowymi. Jednak z dat podanych powyżej (informacje zaczerpnięte zostały z *Inwentarza zespołu (zbioru) akt WZGS „Samopomoc Chłopska" z lat (1915)1948-1990* przygotowanego przez Sebastiana Piątkowskiego [Archiwum Państwowe w Radomiu]) wynika, że należałoby przesunąć ją co najmniej na rok 1948. Wiadomo natomiast, że postulaty popularyzacji książki i prasy w środowiskach wiejskich były realizowane już w pierwszych latach istnienia związku, z należytą dla rodzącej się nowej rzeczywistości propagandą. W „Życiu Radomskim" 1949 (nr 123) w artykule: „Program Tygodnia Oświaty w Warszawie" można było przeczytać: *Związek Samopomocy Chłopskiej bierze czynny udział w organizowaniu Tygodnia Oświaty, Książki i Prasy. (…) Zarząd Główny ZSCh*

ufundował 1084 stutomowe biblioteki. Oprócz tego wieś otrzyma 400 bibliotek ofiarowanych KCZZ. Ogółem wieś otrzyma 1484 biblioteki. W tym samym numerze, w artykule „Nowe punkty biblioteczne w powiecie radomskim" chwalono się, że zostało otwartych 9 punktów bibliotecznych, a osiem z nich: bibliotekę w Tadeuszowie (gm. Gzowice), Idalinie (gm. Gębarzów), Jastrzębicach (gm. Kozłów), Stawiszynie (gm. Białobrzegi), Antoniówce, Sudnowie, Wincentowie, Helenowie – ufundował Związek „Samopomocy Chłopskiej".

Warto także podkreślić, że oprócz biblioteki w Radomiu działała także założona w 1957 roku Biblioteka Fachowa Gminnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska" w Szydłowcu (ul. Sowińskiego 6) z liczbą woluminów (na rok 1977) 1 260; założona w 1960 roku Biblioteka Fachowa Gminnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska" w Kozienicach (ul. Radomska 59) z liczbą woluminów (na rok 1977) 1 269 oraz założona w 1973 roku Biblioteka Zakładowa przy Wojewódzkim Związku Spółdzielni Rolniczych „Samopomoc Chłopska" – Zakładach Mechanicznych w Skrzyńsku koło Przysuchy, z liczbą woluminów (na rok 1977) 1 876. Co ciekawe, nadzór merytoryczny Wojewódzkiej wówczas Biblioteki Publicznej nie ograniczył się tylko do biblioteki w Radomiu. W bibliotecznym archiwum zachowało się na przykład sprawozdanie z 1981 roku z wyjazdu do Gminnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska" w Kozienicach w sprawie selekcji księgozbioru.

Żadna z ww. bibliotek nie miała jednak imponującego księgozbioru, także i radomska nie rozbudowywała go w znaczący sposób. W zbiorach autorki artykułu znajduje się książka *Pamiątka z celulozy* wydana w 1953 roku, w którym widnieje pieczęć biblioteki z numerem inwentarzowym 2 304. Jeden egzemplarz to naturalnie za mało, żeby wyciągać jakiekolwiek wnioski, szczególnie że książka mogła zostać włączona do księgozbioru znacznie później, kilkanaście lat nawet po jej wydaniu, jednak według zachowanych danych z lat z lat 70. wynika, że w 1972 roku biblioteka liczyła 2 834 woluminy, co oznacza, że przyrost księgozbioru od utworzenia biblioteki w 1946 (lub 1948 roku) był raczej niewielki. W 1972 roku zakupiono ponadto 301 tomów. W 1973 roku księgozbiór liczył 3 287 woluminów, zakupiono 453 tomy i zarejestrowano 197 czytelników; w 1974 roku 2 195 woluminów, 225 zakupionych tomów, 213 czytelników; w 1975 roku 3 824

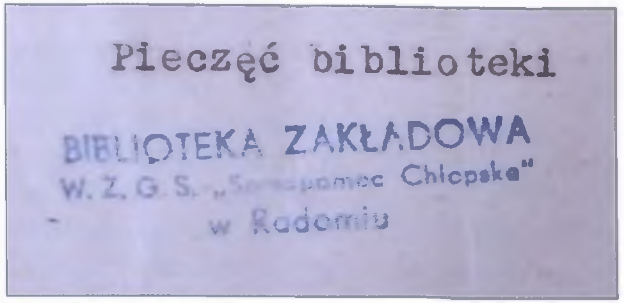
woluminy, 427 zakupionych tomów, 218 czytelników; w 1976 roku 4 121 woluminów, 307 zakupionych tomów, 235 czytelników; w 1977 roku 4 230 woluminów, 109 zakupionych tomów, 248 czytelników; w 1979 roku 5 314 woluminów, 213 zakupionych tomów, 121 zarejestrowanych czytelników, w 1980 roku 4 540 woluminów, 171 zakupionych tomów, 114 czytelników. Z tego zestawienia widać było, że przeprowadzano znaczące selekcje.

Systematycznie zmniejszało się też zainteresowanie biblioteką. Zachowała się statystyka z 1988 roku, z której wynika, że księgozbiór liczył 4 500 woluminów, ale czytelników było zarejestrowanych zaledwie 28, przy... 51 wypożyczonych książkach, co nie dawało nawet 2 woluminów rocznie na czytelnika. W ostatnim zaś roku działalności biblioteki wypożyczono 197 książek przez 29 czytelników.

Biblioteka w latach 70. czynna była codziennie od godz. 11 do 14, w soboty zaś od 10.30 do 12.00. Nie znalazłam informacji, czy mogli z niej korzystać także czytelnicy niezrzeszeni w związku.

Niestety nie zachowała się także szczegółowa struktura księgozbioru. Jedynie w sprawozdaniu z wyjazdu instruktażowego można było przeczytać: *Encyklopedie, słowniki, poradniki udostępniane są jedynie na miejscu. Księgozbiór jest dosyć ciekawy i z różnych dziedzin wiedzy; poza beletrystyką dla dorosłych i młodzieży – także książki fachowe (w mniejszej ilości).* W bibliotece prenumerowano także kilkanaście tytułów czasopism, m.in. „Trybunę Ludu", „Rzeczpospolitą", „Sztandar Młodych", „Przyjaźń", „Kraj Rad", „Forum", „Prawo i Życie", „Życie Gospodarze", „Życie Radomskie", „Słowo Ludu", „Dziennik Ludowy" i inne. Bibliotekarka prowadziła inwentarz i spis alfabetyczny książek w zeszycie.

Nie zachowały się też informacje o działalności kulturalnej biblioteki, ze względu na warunki lokalowe zapewne nie była ona bogata. Opis pomieszczenia można przeczytać w sprawozdaniu z wyjazdu instruktażowego w 1977 roku: *Księgozbiór liczący 4.121 woluminów znajduje się w szafach umieszczonych w I pomieszczeniu przeznaczonym na bibliotekę oraz kilku szafach na korytarzu. Lokal, choć niewielki, jest dosyć ładny, widny.* Już w tym roku rozważano jednak likwidację biblioteki: *Bibliotekarka uskarża się na brak zainteresowania placówką ze strony kierownictwa zakładu, ba, czynione są podobno zakusy mające na celu likwidację biblioteki związkowej na rzecz biblioteki czysto fachowej. W ciągu 30-letniej pracy nie otrzymała żadnej nagrody w zakładzie, mimo wielu nagród i wyróżnień za pracę w bibliotece.* Lokal miał 24m2. W 1984 roku księgozbiór wypełniał 10 oszklonych i zamykanych szaf biurowych, na korytarzu stały natomiast 4 regały ze zniszczonymi i mniej popularnymi książkami. Cały księgozbiór obłożony był w pa-

pier, a cenniejsze książki oddawano do oprawy. Biblioteka posiadała dwie pieczęci: jedną do stemplowania dokumentów z napisem: BIBLIOTEKA ZAKŁADOWA / W.Z.G.S. „Samopomoc Chłopska" / w Radomiu (trzy linijki bez otoku) oraz drugą, do stemplowania książek, z napisem jak powyżej i dwiema dodatkowymi linijkami: Nr ks. inwent...... / Nr kat......

W 1975 roku planowano założyć także dwa punkty biblioteczne (na Młodzianowie i w Makowie). Punkt na Młodzianowie faktycznie zaczął funkcjonować, nie znalazłam informacji na temat punktu w Makowie.

Bibliotekę od jej założenia do połowy lat 80. (!) prowadziła pani Janina Depińska (w ostatnich latach pracująca już na emeryturze). Zdarza się to niezmiernie rzadko, gdy jedna osoba wpisuje się w historię biblioteki od początku do (niemal) końca jej funkcjonowania (jeszcze w sprawozdaniu z wyjazdu instruktażowego z 1984 roku można było o niej przeczytać: *pracuje ponad 40 lat i za rok lub dwa zrezygnuje z pracy ze względu na stan zdrowia i podeszły wiek*). Janina Depińska zmarła najprawdopodobniej w 1986 lub 1987 roku. Niestety niczego więcej nie odnalazłam o tej bibliotekarce. No, może poza jedną ciekawostką. W 1949 roku prowadziła... kurs trykotarstwa w ramach działań Rady Kobiecej Związków Zawodowych Pracowników Spółdzielczych w Radomiu. Była też odznaczana nagrodami, a wzmianki o tym można przeczytać w lokalnej prasie.

Biblioteka „Samopomocy Chłopskiej" została zlikwidowana w 1990 roku razem z instytucją, której podlegała. Nie wiadomo, co stało się z księgozbiorem, ale najprawdopodobniej, jak wiele innych w tym okresie, został rozproszony. Kiedy dzisiaj wchodzi się do kamienicy przy Żeromskiego 31, wita nas siermiężna obudowa klatki schodowej i charakterystyczna dla tamtych czasów posadzka ułożona na podłodze; czerwono-brązowe kwadraciki, dziś mocno nadwątlone czasem. Wielu radomian zapamięta właśnie ten wystrój... tak bardzo typowy dla czasów, które minęły razem z biblioteką.

Marta Wiktoria Trojanowska
Pracownik
Działu Promocji Książki i Biblioteki
MBP w Radomiu

Bibliotekarz poleca

Wypożyczalnia Główna

Edyta Szmalec

MAŁECKI Jakub. **Horyzont**. - Kraków: SQN, 2019.- 334 s.; cena 25.59

To najnowsza powieść Jakuba Małeckiego, tłumacza z języka angielskiego i pisarza, wielokrotnie nominowanego do nagród oraz nagradzanego, laureata stypendium Młoda Polska przyznawanego przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Czytelnik obcuje w niej z 36-letnim Mariuszem, nazywanym Mańkiem, oraz jego 22-letnią sąsiadką Zuzą. Może przysłuchiwać się ich rozmowom o wszystkim i o niczym, którym towarzyszy brzęk szkła oraz od czasu do czasu wyłaniający się ze swojej skorupy żółw. Rozmowy są intymnym wyznaniem lęków i niepewności. Maniek, emerytowany żołnierz, weteran misji w Afganistanie z zespołem stresu pourazowego, wraca do traumatycznych wspomnień, które bezskutecznie próbuje zapisać na kartach swojej książki. Z kolei Zuza rozdrapuje przeszłość swojej rodziny niczym wnikliwy detektyw – po nitce do kłębka, wszelkimi środkami dąży do rozwiązania tajemnicy, aby w końcu pozbyć się natarczywych pytań.

Małecki w przewrotny sposób prowadzi czytelnika pomiędzy bolesnymi wspomnieniami Mańka, a rozterkami i bezsilnością Zuzy. Pozwala mu przysiąść się do bohaterów w 20-metrowym mieszkaniu z ulatniającą się alkoholową wonią i wczuć się w pustynny klimat Afganistanu oraz tajemniczy dom dziewczyny, przepełniony spokojem i uporczywą ciszą.

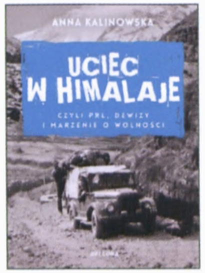

BOGORYJA-ZAKRZEWSKA Hanna, BŁASZCZYK Katarzyna. **Zdarzyło się naprawdę. Opowieści reporterskie**. - Kraków: Znak Horyzont, 2019.- 342 s.; cena 28.73

Słowo na wielką moc. Można je usłyszeć, można je przeczytać, dociera do nas i zostaje, ale też nie wiadomo kiedy może uciec. I właśnie aby temu zapobiec, powstała ta książka. Dziennikarki radiowe Hanna Bogoryja-Zakrzewska i Katarzyna Błaszczyk, jak same tłumaczą już na wstępie

swojej książki: „Radio to wspaniałe medium, które tak jak żadne inne oddziałuje na wyobraźnię i emocje odbiorcy. Ma to jednak swoją cenę: ulotność. Fascynacja reportażem radiowym trwa chwilę i potem już do niego nie wracamy." Z tego powodu postanowiły pójść naprzeciw ulotności słowa i zatrzymać je w ponad trzystustronicowej książce kryjącej historie z pozoru zwykłych, a jednak zupełnie niezwykłych ludzi. Taka była Joanna, znana w społeczności internetowej jako Chustka, która nie chciała ustąpić swojemu największemu przeciwnikowi, jakim był rak, czy Józefa, której mąż został stracony w 1948 r. i całe życie uparcie dążyła do odnalezienia jego ciała. Są historie, które mogą dotknąć każdego z nas, bo przecież możemy zostać ofiarami oszusta matrymonialnego, dać się „omotać" i w tym szaleństwie stracić nie tylko uczucia, ale i pieniądze, lub możemy zostać napadnięci. Stracimy na kilka miesięcy pamięć, tułając się z bezdomnymi, kompletnie nie wiedząc, kim tak naprawdę jesteśmy i co dalej z nami będzie.

Te i inne historie znajdziemy w książce „Zdarzyło się naprawdę". Można je również odsłuchać w Polskim Radiu, do czego oczywiście serdecznie zachęcam.

KALINOWSKA Anna. **Uciec w Himalaje, czyli PRL, dewizy i marzenia o wolności.** - Warszawa: Bellona, 2020.- 336 s.; cena 27.90

Dr Anna Kalinowska zawodowo jest ekologiem, na ochronie przyrody zna się jak nikt inny, w związku z czym od 1999 r. sprawuje funkcję dyrektora Uniwersyteckiego Centrum Badań nad Środowiskiem Przyrodniczym i Zrównoważonym Rozwojem – międzywydziałowej jednostki Uniwersytetu Warszawskiego. Jej naukowym dorobkiem są liczne publikacje oparte na badaniach akademickich. W bieżącym roku dr Anna Kalinowska wydała publikację, której daleko do charakterystycznego naukowego stylu pisania. Powstała książka pełna zaskakujących przygód, którą czyta się z lekkością, a kartki przewraca się w dynamicznym tempie. Staje się ona pewnego rodzaju zbiorem wspomnień autorki z jej doświadczeń z połowy lat 80. ubiegłego wieku, z podróży na Daleki Wschód. Był to specyficzny okres, kiedy podróżowanie nie zawsze było możliwe, paszporty nie leżały spokojnie w domowym zaciszu, a kiedy pojawiła się już okazja, należało z niej skorzystać.

Na wstępie poznajemy Anię – szarą myszkę, która dostaje zaproszenie do ciotki mieszkającej w Stanach Zjednoczonych. Udaje się do ambasady, otrzymuje pozwolenie na lot oraz paszport. Wszystko idzie gładko do czasu, aż Ania uświadamia sobie, że lot jest niemożliwy z powodu braku środków finansowych na bilet. Rzeczywistość zabiła marzenia, ale czy na pewno? Przed ambasadą Ania spotyka dawną koleżankę ze szkoły Jolkę, która ma zarezerwowany bilet lotniczy do Indii, ale nie ma paszportu. Dwa dni później Ania siedzi w samolocie do azjatyckiego kraju, pełna obaw i gotowa na nieznane...

Jak pisarka podkreśla: „historie są autentyczne (...). Jeśli nie doświadczone osobiście przez samą autorkę, to zasłyszane od osób spotkanych na szlaku i we wspominkowych rozmowach dawnych wyjadaczy azjatyckich tras".

Edyta Szmalec
Pracownik Wypożyczalni Głównej i Wypożyczalni dla Dzieci MBP w Radomiu

Wypożyczalnia dla Dzieci

Magdalena Kiełbasa

STRZELECKA Maria. **Beskid bez kitu**. - Rzeszów: Wydawnictwo Libra PL, 2019.- 138 s.; cena 56,00

Maria Strzelecka, autorka książki „Beskid bez kitu", stara się przekonać młodego czytelnika, że jednym z wymarzonych miejsc na rodzinny i aktywny wypoczynek jest Beskid Niski. Teren ten położony w południowo-wschodniej części Polski, charakteryzuje się łagodnym górskim krajobrazem, połaciami kwiecistych łąk, bogactwem flory i fauny, licznymi śladami kultury dawnych mieszkańców – Łemków. W pierwszej części książki autorka przenosi czytelnika do lat 60. XX wieku, do malowniczej wsi położonej w Beskidzie. W takiej scenerii dorasta bohaterka książki, Terka. Jest lato, zbliża się koniec roku szkolnego i upragnione wakacje. Dziewczynka w każdej wolnej chwili odwiedza babcię Teklę. Z koszem pełnym zakupów i lornetką przemierza drogę, jadąc na rowerze. Podczas jazdy czyni obserwacje, dzięki którym czytelnik dowiaduje się, jak wygląda codzienne życie miejscowej ludności: praca przy żniwach, pasterstwo. Poznaje gatunki roślin i zwierząt występujących w Beskidzie. Wraz z bohaterką odkrywa ślady historii Łemków w postaci cerkwi, kapliczek, przydrożnych krzyży. Dzięki realistycznym opisom przyrody czytelnik przenosi się w naturalne, dzikie tereny górskie i towarzyszy bohaterce w drodze

do celu. Każda wizyta u babci to wyjątkowa chwila dla Terki. Nikt tak nie gotuje tradycyjnych dla Łemków potraw jak ona. Nikt nie ma tak bogatej wiedzy o ziołach. Nie ma osoby, która tak ciekawie opowiada o ludowych świętach i obyczajach miejscowej społeczności. Jednak wiele gwarowych słów jak *czernycie, łupury* jest dziewczynce nieznanych, stąd babcia musi wykazać się dużą dozą cierpliwości przy ich wyjaśnianiu. W drugiej części książki, kilkadziesiąt lat później, w to samo miejsce przyjeżdżają na wypoczynek pod namiot mała dziewczynka Nela i jej mama. To swoiste porównanie, wykazanie różnic, jak ludzie żyli i myśleli kiedyś, a jak obecnie. Publikacja zawiera refleksje autorki nad przemijaniem i nieuchronnymi zmianami w krajobrazie, o zanikających śladach kultury Łemków. Autorka każdy z rozdziałów zaopatruje w dodatkowe, ciekawe informacje, objaśnienia dla czytelnika, czyniąc książkę bardziej zrozumiałą.

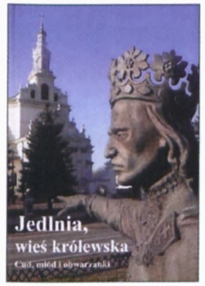

OVREAS Hakon. **Brune**. - Warszawa: Wydawnictwo Dwie Siostry, 2020.- 136 s.; cena 31,99
Książka opowiada o życiu małego chłopca Rune'a, który wraz z rodzicami mieszka w jednej z norweskich miejscowości. Lubi zajadać się żelkami i słuchać historii o superbohaterach. W tak młodym wieku przeżywa traumę – śmierć ukochanego dziadka. Gdy rodzice załatwiają sprawy formalne związane z pogrzebem, Rune przebywa pod opieką ciotki. W piwnicach jej domu znajduje kilka wiaderek farby. Jest mu potrzebna do pomalowania domku, który buduje wraz z kolegą Atlem. Pewnego razu jest świadkiem, jak kilku starszych kolegów niszczy misternie stworzoną konstrukcję. Rune i jego przyjaciel postanawiają ukarać „prześladowców". Gdy wybija północ, zamieniają się w superbohaterów. Z puszkami farb i pędzlami robią psikusy starszym kolegom. To piękna i wzruszająca opowieść o silnych więziach rodzinnych, przemijaniu, przyjaźni, walce dobra ze złem. Mam nadzieję, że zaciekawiła Was historia Rune'a i jego znajomych. Jeśli chcecie się dowiedzieć, jak zakończy się ich przygoda i czy miejscowych łobuziaków spotkała zasłużona kara, koniecznie sięgnijcie po książkę.

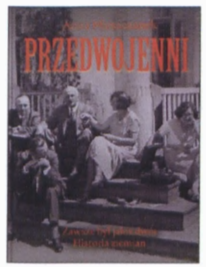
Magdalena Kiełbasa
Pracownik Wypożyczalni Głównej i Wypożyczalni dla Dzieci MBP w Radomiu

Czytelnia Regionalna

Dorota Ważyńska

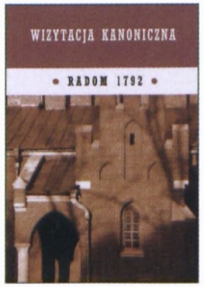

Jedlnia, wieś królewska : cud, miód i obwarzanki / red. Danuta Szegda-Pestka. – Radom : INSERAT Małgorzata Zając, 2019. – 319 s. : il. ; cena 25.00
Publikacja to kompendium wiedzy o historii Jedlni i regionu. Zawiera zbiór artykułów opublikowanych w latach 2007-2019 w czasopiśmie „Nasza Jedlnia". Są to teksty o tematyce historycznej, wspomnieniowej, uzupełnione wywiadami, przedrukami z prasy regionalnej i zdjęciami o wartości dokumentalnej oraz fragmenty folderów i wydawnictw okolicznościowych. Ze względu na tematykę, charakter i formę zebrany materiał podzielony został na kilka rozdziałów. W materiałach wspomnieniowych pojawiają się nazwiska i opisy zdarzeń z nieodległej przeszłości. Są wśród nich wspomnienia mieszkańców wsi, budowniczych kościoła, założycieli Banku Spółdzielczego, członków stowarzyszeń działających w Jedlni w okresie międzywojennym, księży pełniących posługę, nauczycieli, wojskowych i innych osób, które w mniejszym lub większym stopniu zasłużyli się dla lokalnej społeczności. Publikacja wydana została nakładem parafii św. Mikołaja w Jedlni i Stowarzyszenia Jedlnia. Wyboru i redakcji tekstów dokonała Danuta Szegda-Pestka, tworząc niepowtarzalną pracę.

MIESZCZANEK Anna. **Przedwojenni : zawsze był jakiś dwór. Historia ziemian**. – Warszawa : Muza - Sport i Turystyka, 2020. - 429, [1] s. : il. ; cena 36.34
To opowiedziana na nowo historia o polskim ziemiaństwie z początku XX wieku. Poznajemy najważniejsze aspekty życia ziemian, ich wkład w dzieje narodu i państwa polskiego. Zaangażowanie w obronę Polski we wrześniu 1939 roku, działalność konspiracyjną i walkę na wszystkich frontach II wojny światowej. Poznajemy różne formy aktywności ziemian w organizowaniu pomocy społecznej. Znajdziemy tu historię ziemiańskich rodzin – Walewskich, Kańskich, Żółtowskich, Przyborów i innych, na których losy wpływ miały rozgrywające się wydarzenia w Polsce i w Europie. Poznajemy ich tragiczne dzieje w czasach okupacji i rządów komunistycznych. Jeden z rozdziałów poświęcony jest właścicielom majątku Kowala koło Radomia. Od 1920 roku w odziedziczonym po ojcu majątku wraz z mężem gospodarowała Maria Walewska z Kuźnic-

kich, która zasłużyła się wielce dla lokalnej społeczności. Pracowała społecznie, działała w różnych stowarzyszeniach, wydzierżawiła gminie dawną dworską karczmę z morgą ziemi dla powstającej w Kowali szkoły powszechnej. W czasie okupacji hitlerowskiej udzielała pomocy uciekinierom, kurierom i partyzantom. Organizowała też tajne nauczanie w Kowali. W 1945 roku Walewscy musieli opuścić majątek i wrócić do Radomia. Publikacja zawiera indeks nazwisk, a treść wzbogacają czarno-białe zdjęcia.

Wizytacja kanoniczna - Radom 1792 : opisy wizytacyjne kościołów: św. Jana Chrzciciela, św. Wacława, Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny, św. Piotra / oprac. Grażyna Kuncewicz. - Pękowice k. Krakowa : Grażyna Kuncewicz : Wydawnictwo Profil-Archeo Magdalena Dzięgielewska, 2019. - 378 s., [1] k. mapa : il. ; cena 25.00
Wydawnictwo nawiązuje do generalnej wizytacji kanonicznej przedstawicieli biskupa krakowskiego w Radomiu w 1792 roku. Wizytacja ta objęła cztery kościoły: dwa parafialne – św. Jana Chrzciciela i św. Wacława oraz dwa zarządzane przez benedyktynów sieciechowskich – św. Piotra i Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny. Autorka dokonała opracowania archiwalnych dokumentów zawierających protokoły sporządzone podczas tej wizyty. Przedstawiają one informacje o strukturze parafii i stanie kościołów, a także bardzo dokładny skład ludnościowy, wyznaniowy i własnościowy tychże parafii, co pozwala na głębsze poznanie stylu życia mieszkańców Radomia w XVIII wieku. Opracowanie składa się z dwóch części. Pierwsza obejmuje wprowadzenie do dziejów najstarszych kościołów i zgromadzeń zakonnych w Radomiu oraz wstęp edytorski, połączony z analizą formalną źródeł i ich zawartości rzeczowej. Część druga prezentuje treść trzech tekstów – opisów wizytacyjnych czterech wspomnianych najstarszych kościołów Radomia. Wszystkie łacińskie fragmenty zostały przetłumaczone na język polski i ujęte w przypisach. Rękopisy w formie oddzielnych podszytów są przechowywane w Archiwum Kurii Metropolitarnej w Krakowie.

Książka zawiera wykaz tekstów źródłowych, tabele dotyczące spisu mieszkańców oraz indeks nazw geograficznych, indeks osobowy i słownik terminologiczny. Uzupełnieniem są zamieszczone na końcu książki współczesne zdjęcia opisywanych obiektów. Do publikacji dołączona jest mapa Radomia z 1796 roku.

Dorota Ważyńska
Kierownik Działu Informacyjno-Bibliograficznego MBP w Radomiu

Z Czasopism Regionalnych

Ewelina Kwiecień

RED. **Teresa Grodzińska – bohaterka 1920 roku** // Gazeta Radomska. – 2020, nr 67, s. 8, il.
Artykuł poświęcony jest sanitariuszce Teresie Grodzińskiej, bohaterce wojny polsko-bolszewickiej. Urodziła się 20 grudnia 1899 roku w Jaszowicach koło Radomia w patriotycznej rodzinie ziemiańskiej. Była uczennicą Gimnazjum im. Marii Gajl, tam wstąpiła do harcerstwa, a następnie do tajnej Organizacji Młodzieży Narodowej. Po wybuchu wojny w 1920 r. rozpoczęła pracę w Szpitalu Ujazdowskim, mając na celu służbę na froncie jako ochotniczka. Jako pielęgniarka została wysłana z kompanią sanitarną w okolice Hrubieszowa, gdzie uczestniczyła w działaniach wojennych. Podczas opieki nad rannymi żołnierzami została wzięta do niewoli przez bolszewików i brutalnie przez nich zamordowana. Po wojnie szczątki Teresy Grodzińskiej ekshumowano i przeniesiono do Radomia, gdzie zorganizowano jej wojskowy pogrzeb z honorami. Została odznaczona Złotym Krzyżem Virtuti Militari. Ta bohaterska kobieta po II wojnie światowej została prawie zupełnie zapomniana. Dopiero od niedawna próbuje się przywrócić pamięć o niej. Taki był też cel zorganizowanych w grudniu 2019 roku poświęconych jej uroczystości, które m. in. odbyły się w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Radomiu.

LUDWIŃSKA Katarzyna. **Śladem morskiego drapieżnika** // Gazeta Wyborcza. – 2020, nr 55, dod. „Tygodnik Radom", 6-7, il.
W artykule przedstawiono krótką charakterystykę ziemi iłżeckiej sprzed 152 milionów lat, początki badań paleontologów w latach 60. XX wieku oraz opis najnowszych odkryć dokonanych w Krzyżanowicach. Dr Daniel Tyborowski i dr hab. Błażej Błażejowski to dwaj paleontolodzy z Polskiej Akademii Nauk, którzy wraz z grupą studentów odnaleźli fragment szczęki największego jurajskiego morskiego drapieżnika. Oprócz szczątków pliozaura, w krótkim czasie odnaleźli skamieliny ślimaków nerina, amonitów, kości żółwi morskich. Paleontolodzy zamierzają rozpocząć poszukiwania w innych miejscowościach wokół Iłży. Porozumieli się także z wykonawcą tamtejszej obwodnicy i będą odbierać odkopane podczas budowy fragmenty skamielin. Artykuł spodoba się nie tylko miłośnikom paleontologii, myślę, że każdy znajdzie w nim interesujące informacje.

RUSEK Małgorzata. **Co kryje plac farny?** // Gazeta Wyborcza. – 2020, nr 61, dod. „Tygodnik Radom", 7, il.
Artykuł porusza temat prac archeologicznych prowadzonych na terenie kościoła pw. Jana Chrzciciela w Radomiu. To pierwsze tak rozległe badania w tym miejscu, możliwe dzięki wymianie nawierzchni na placu kościelnym. Archeolodzy zrobili cztery wykopy, w których prowadzą prace wykopaliskowe. Znaleziono już między innymi: ceramikę naczyniową, monety z czasów Kazimierza Wielkiego tzw. boratynki, ludzkie kości oraz artefakty z czasów II wojny światowej, a to dopiero początek prac. Autorka przedstawia także krótką historię kościoła farnego, który erygowany został przypuszczalnie w 1325 roku.

Ewelina Kwiecień
Pracownik Działu Informacyjno-Bibliograficznego MBP w Radomiu

Kronika

Ilona Michalska-Masiarz, Ewa Ukleja

RADOM

BIBLIOTEKA GŁÓWNA

7.01.2020. W Małej Galerii RTF otwarto wystawę fotografii członków Radomskiego Towarzystwa Fotograficznego zatytułowaną „Trzy kolory".
10.01.2020. „Posłani, by strzec" – otwarcie wystawy prac Moniki Majcher-Kozieł.
22.01.2020. „Herb Radomia na tle wybranych współczesnych miast polskich" – wykład prof. Piotra Tusińskiego zorganizowany we współpracy z Towarzystwem Miłośników Historii i Zabytków Radomia.
23.01.2020. Spotkanie z Grażyną Kucewicz promujące jej książkę „Wizytacja kanoniczna Radom 1972", zawierającą dokumenty źródłowe z XVIII w.
25.01.2020. „O księdzu, który wiersze pisał" – Spacer Literacki z MBP śladami ks. Jerzego Banaśkiewicza.
30.01.2020. Spotkanie poświęcone pamięci Jacka Jerza, radomskiej ofiary stanu wojennego, zorganizowane przez Waldemara Trelkę, Starostę Radomskiego.
4.02.2020. „Ego" – otwarcie wystawy fotografii członków Radomskiego Towarzystwa Fotograficznego w Małej Galeria RTF.
4.02.2020. „Portret" – otwarcie wystawy fotografii Mai Kutyły-Kupidury.
6.02.2020. „Chemiczny ART Uczniów Elektronika" – otwarcie wystawy prac uczniów Zespołu Szkół Elektronicznych przygotowanych pod kierunkiem Moniki Majcher-Kozieł (Galeria M-10).
25.02.2020. „Cztery pory roku w lesie" – otwarcie wystawy fotografii Izabelli Mosańskiej i Macieja Surmy.
3.03.2020. „Kici, kici... Moje kociaki" – otwarcie wystawy fotografii członków Radomskiego Towarzystwa Fotograficznego (Mała Galeria RTF).
7.03.2020. „Moja ściślejsza ojczyzna" – Spacer Literacki z MBP śladami rodziny Malczewskich.

FILIA nr 1

8.01.2020. I żyli długo i szczęśliwie – spotkanie z cyklu Biblioteczne Opowieści.
10.01.2020. Spotkanie członków Klubu Gier Planszowych.
14.01.2020. O małym Jacku, który został wielkim malarzem – spotkanie z cyklu Biblioteczne Opowieści.
22.01.2020. Bez dziadków, jak wiecie, trudno żyć na świecie – spotkanie z cyklu Biblioteczne Opowieści.
14.01.2020. O pechowym szczęściu i szczęśliwym pechu – spotkanie z cyklu Biblioteczne Opowieści.
24.01.2020. Spotkanie członków Klubu Gier Planszowych.
27.01.2020. Spotkanie autorskie z Marią Guzik.
10-21.02.2020. Ferie w Bibliotece 2020.
28.02.2020. Klub Gier Planszowych.
4.03.2020. Czym jest odpowiedzialność? – spotkanie z cyklu Biblioteczne Opowieści.
06.03.2020. Klub Gier Planszowych.

FILIA nr 2

16.01.2020. W Stumilowym Lesie – spotkanie z cyklu Dwójkowa Akademia Czytelnika.
18.01.2020. Kolejne zajęcia w cyklu warsztatów literackich „Od pierwszego słowa".
23.01.2020. Pędzą wnuki z laurkami – spotkanie z cyklu Dwójkowa Akademia Czytelnika.
30.01.2020. W karnawale wielkie bale! – spotkanie z cyklu Dwójkowa Akademia Czytelnika.
6.02.2020. Jak zabawki stają się prawdziwe – spotkanie z cyklu Dwójkowa Akademia Czytelnika.
10-21.02.2020. Ferie w Bibliotece 2020.
22.02.2020. „Od pierwszego słowa" – warsztaty literackie.
27.02.2020. „Czułość" – spotkanie z Dwójkowym Teatrzykiem Kamishibai.
5.03.2020. Mały pokój z książkami – spotkanie z cyklu Dwójkowa Akademia Czytelnika.

FILIA nr 6

10.01.2020. „15 x 15" – otwarcie wystawy prac Faustyny Sadownik.

16.01.2020. Dzień Kubusia Puchatka – spotkanie z cyklu Baśniowa Szóstka.

16.01.2020. Wieczór poetycki Agnieszki Białek.

29.01.2020. Spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki.

5.02.2020. „15 wierszy na XV-leciu" – wieczór poezji Adriana Szarego.

6.02.2020. „Kurs na media/Media dyskurs" – otwarcie wystawy prac twórców związanych z Katedrą Mediów Cyfrowych i Studiów Przestrzennych na Wydziale Sztuki UTH.

10-21.02.2020. Ferie w Bibliotece 2020.

26.02.2020. Spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki.

27.02.2020. Czy niedźwiedzie polarne noszą polary? – spotkanie z cyklu Baśniowa Szóstka.

2.03.2020. „Dzieje złotego" – otwarcie wystawy poświęconej historii monetarnej Polski, przygotowanej przez Narodowy Bank Polski we współpracy z radomskim oddziałem Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego.

5.03.2020. „Znaleziska monet na grodzisku Piotrówka" – wykład Wojciecha Dębskiego towarzyszący wystawie „Dzieje złotego".

9.03.2020. Wieczór autorski Agnieszki Złotkowskiej.

FILIA nr 16

3.01.2020. „Moja pierwsza wystawa" – prace dzieci z Publicznej Szkoły Podstawowej nr 21 w Radomiu.

3.02.2020. „Człowieku, nie stresuj się" – wystawa edukacyjna.

10-21.02.2020. Ferie w Bibliotece 2020.

Cały marzec – Rude jest piękne – zajęcia dla dzieci z cyklu Pokój Pełen Opowieści.

2.03.2020. „Kształt i światło" – wystawa fotografii Katarzyny Zagajnej.

GÓZD

Filia w KUCZKACH

10.12.2019. Spotkanie* z Agnieszką Frączek – poetką, autorką książek dla dzieci, których motywem przewodnim jest poprawna polszczyzna. Z pisarką spotkali się uczniowie klas 1-3.

IŁŻA

28.12.2019. „Biblioteka – miejsce magiczne" – Iłżecka biblioteka laureatką Rankingu Bibliotek; organizatorami konkursu są: Instytut Książki oraz dziennik „Rzeczpospolita". MGBP w Iłży zajęła pierwsze miejsce w powiecie radomskim, 9. w województwie mazowieckim, 77. w Polsce.

14.01.2020. Bajki Narodów Świata – spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki dla Dzieci połączone z warsztatami manualnymi: wykonanie japońskiego wachlarza.

18.01.2020. Urodziny Kubusia Puchatka – głośne czytanie dla przedszkolaków oraz zabawa w „puchatkowe rymowanki".

20.01.2020. Powstanie Styczniowe – 157. rocznica. Ekspozycja książek oraz gazetka rocznicowa.

20.01.2020. Papież Jan Paweł II – spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki dla Dorosłych.

28.01.2020. Bolesław Leśmian – 143. rocznica urodzin poety związanego z Iłżą. Obecność przedstawiciela biblioteki na spektaklu wystawionym w Służewskim Domu Kultury; spektakl „Sen" powstał w oparciu o nowatorską interpretację wierszy Leśmiana. Złożenie kwiatów na grobie Bolesława Leśmiana na Powązkach.

29-30.01.2020. Zima z Książką – cykl zajęć edukacyjnych dla przedszkolaków: głośne czytanie, zabawy animacyjne związane z książką *Zimowy dzień* Christiny M. Butler.

14.02.2020. Walentynki – spotkanie DKK dla Dorosłych.

18.02.2020. Bal Karnawałowy w Oddziale dla Dzieci połączony z rozstrzygnięciem konkursu „Najaktywniejszy czytelnik roku 2019".

6.03.2020. „Skaryszew – kobiecym okiem" – wernisaż wystawy fotograficznej. Autorkami zdjęć były skaryszewianki oraz jedna iłżanka. Prezentowane prace to efekt projektu stowarzyszenia „Aktywni na Targowej" ze Skaryszewa. Warsztaty fotograficzne odbywały się pod kierunkiem artysty plastyka Norberta Jastalskiego z Iłży.

6.03.2020. Mój tato szczęściarz – spotkanie DKK dla Dzieci poświęcone książce Joanny Papuzińskiej. Na zakończenie spotkania wykonano „Wielkanocną kartkę dla Powstańca" w ramach ogólnopolskiej kampanii o tematyce historycznej „BohaterON – włącz historię!".

11.03.2020. „Złote dziecko. Opowieść o małym Jacku Malczewskim" – promocja książki Marty Trojanowskiej połączona z warsztatami prowadzonymi przez autorkę.

11.03.2020. Mężczyzna a literatura – spotkanie DKK dla Dorosłych.

11.03.2020. Świąteczne Wielkanocne Inspiracje – warsztaty manualne pod kierunkiem regionalnej artystki Rozalii Siwiec. Zajęcia zorganizowała biblioteka wspólnie z grupą „Aktywne Iłżanki" w ramach projektu „Bony dla seniorów" firmowanego przez Radomskie Centrum Przedsiębiorczości.

Filia w JASIEŃCU IŁŻECKIM

20.02.2020. „Najaktywniejszy czytelnik roku 2019" – uroczyste rozstrzygnięcie konkursu.

Filia w KRZYŻANOWICACH

10-21.02.2020. Zimowe hece w bibliotece – cykl warsztatów plastycznych oraz zajęć edukacyjno-rekreacyjnych adresowanych do najmłodszych czytelników.

JASTRZĘBIA
1.03.2020. Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych – uroczyste gminne obchody, których współorganizatorem była Gminna Biblioteka Publiczna. W programie: Bieg Pamięci „Tropem Wilczym", otwarcie wystawy „Żołnierze wyklęci – podziemie niepodległościowe 1944-1963", rozstrzygnięcie I Gminnego Konkursu Plastycznego dla dzieci i młodzieży „Żołnierze wyklęci – bohaterowie niezłomni", pokazy 6. Mazowieckiej Brygady Obrony Terytorialnej, Ochotniczej Straży Pożarnej z Jastrzębi, Kozienickiego Stowarzyszenia Rekonstrukcji Historycznych.

Filia w BARTODZIEJACH
9.01.2020. Uroczyste otwarcie po generalnym remoncie. Filia zyskała także nowe wyposażenie, zakupiono nowości wydawnicze. W uroczystości uczestniczyli m.in.: wójt gminy Jastrzębia Wojciech Ćwierz, radni, przedstawiciele Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju i Promocji Wsi Bartodzieje.

JEDLIŃSK
3.12.2019. Spotkanie* autorskie z Ewą Podsiadły-Natorską – pisarką, dziennikarką.
10-23.02.2020. Ferie w bibliotece – cykl zajęć edukacyjno-integracyjnych, m.in. konkursy literackie, czytanie bajek, seanse filmowe, warsztaty plastyczne, gry, zabawy ruchowe.
28.02.2020. Lekcja biblioteczna dla przedszkolaków połączona z głośnym czytaniem bajeczek dla najmłodszych.

JEDLNIA gm. Pionki
3.12.2019. Spotkanie* z Danutą Parlak – autorką książek dla dzieci, słuchowisk radiowych oraz sztuk teatralnych.

JEDLNIA-LETNISKO
24.02.2020. „Rowerem dookoła Jeziora Wiktorii – portrety" wystawa fotografii podróżniczki Agnieszki Martinki.
27.02.2020. Kto dziś czyta poezję? – spotkanie inauguracyjne Klubu Czytelnika.

KOWALA
4.12.2019. Spotkanie* z Danutą Parlak – autorką książek dla dzieci.

PIONKI
10.12.2019. Jedna literka, a zmiana wielka – spotkanie* z Agnieszką Frączek adresowane do najmłodszych czytelników biblioteki.
20.12.2019. Kartka Bożonarodzeniowa naszych marzeń – rozstrzygnięcie konkursu plastycznego ogłoszonego przez bibliotekę. Nagrody i wyróżnienia zostały wręczone podczas tradycyjnej Wigilii Miejskiej.
13-20.02.2020. Ferie w Bibliotece – cykl zajęć edukacyjno-integracyjnych dla dzieci, m.in. turnieje gier planszowych.
25.02.2020. Lekcja biblioteczna dla przedszkolaków. Dzieci poznały zasady funkcjonowania biblioteki, wskazywały różnice między księgarnią a biblioteką.
27.02.2020. Legendy Warszawskie – spotkanie z podopiecznymi Środowiskowego Domu Samopomocy.
2.03.2020. Bajki, bajeczki… – głośne czytanie bajek dla przedszkolaków.
5.03.2020. Kubuś Puchatek – spotkanie z podopiecznymi Środowiskowego Domu Samopomocy.

FILIA nr 1
17.12.2019. Spotkanie Czytelniczego Klubu Książki poświęcone dorobkowi artystycznemu Bożeny Dykiel i Emilii Krakowskiej.
28.01.2020. Spacerkiem przez historię – spotkanie CKK. Przypomniano dzieje miasta, wertowano wydawnictwa regionalne, wyświetlono film „Miasto Pionki 65 lat praw miejskich" w reżyserii Jarosława Szczypiora. Pracownik biblioteki Roman Fido zaprezentował własną kolekcję archiwalnych zdjęć miasta.
11.02.2020. Kabaret „Dudek" – spotkanie CKK skupione wokół kultowych tekstów kabaretowych.
9.03.2020. Spotkanie w Centrum Aktywności Lokalnej z radomską pisarką, ilustratorką, wydawczynią Anną Rudnicką-Litwinek.

PRZYTYK
2.12.2019. Profesor Ciekawski czyli Andrzej Marek Grabowski w bibliotece – spotkanie* z autorem książek dla dzieci, programów telewizyjnych dla najmłodszych, piosenek oraz współzałożycielem zespołu taneczno-wokalnego „Fasolki".
31.01.2020. Lekcja biblioteczna dla przedszkolaków z grupy Motylki połączona z głośnym czytaniem.

SKARYSZEW
10.01.2020. Czytelnik Roku 2019 – rozstrzygnięcie konkursu organizowanego przez MGBP oraz filie.
14.01.2020. Lekcja biblioteczna dla przedszkolaków – dzieci zapoznały się ze specyfiką pracy w bibliotece, wysłuchały i obejrzały bajeczki zaprezentowane w formie teatrzyku Kamishibai.
10-23.02.2020. Ferie w Bibliotece – cykl zajęć edukacyjno-integracyjnych dla dzieci.
2.03.2020. Kiermasz wydawnictw regionalnych zorganizowany przez bibliotekę podczas corocznego Jarmarku Końskiego tzw. „Wstępów".

Filia w MAKOWIE

10.02.2020. Para buch! Książka w ruch! – udział biblioteki w ogólnopolskim projekcie, którego celem jest promocja czytelnictwa książek popularnonaukowych wśród dzieci. Pierwsze spotkanie przeprowadzono pod hasłem „Dlaczego placek drożdżowy rośnie?". Gdy dzieci dowiedziały się, jakie reakcje chemiczne zachodzą podczas pieczenia ciasta, mogły zdobyć praktyczne umiejętności pod kierunkiem gospodyń ze stowarzyszenia „Makowianie".

Filia w MODRZEJOWICACH

4.12.2019. Jak widzimy świat – spotkanie* z Danutą Parlak, psychologiem, autorką książek dla dzieci.

WIERZBICA

11.12.2019. Titi, Basia i przyjaciele – lekcja biblioteczna dotycząca tolerancji nawiązująca do opowiadania Zofii Staneckiej.

16-21.02.2020. Ferie zimowe z biblioteką – cykl spotkań dla najmłodszych. W programie: głośne czytanie bajek, gry i zabawy ruchowe, zajęcia plastyczne.

WOLANÓW

9.12.2019. Pyszne radomskie – projekt popularyzujący dziedzictwo kulinarne Mazowsza, a w szczególności produkty lokalne ziemi radomskiej. Projekt realizowany w partnerstwie z Gminą Wolanów, Biblioteką Publiczną oraz Stowarzyszeniem „Razem dla Radomki".

ZAKRZEW

2.12.2019. Spotkanie* z Andrzejem Markiem Grabowskim – autorem książek dla dzieci, programów telewizyjnych, piosenek.

11.12.2019. „Teresa Grodzińska – (Nie)zapomniana bohaterka" – otwarcie wystawy prezentowanej w 120. rocznicę urodzin bohaterskiej sanitariuszki odznaczonej medalem Virtuti Militari oraz Krzyżem Walecznych, pochodzącej z miejscowości Jaszowice w gminie Zakrzew.

12.12.2019. 3. Młodzieżowy Przegląd Teatralny w Radomiu – zespół „Mole Książkowe" reprezentujący zakrzewską bibliotekę zdobył wyróżnienie „za fenomenalny występ sceniczny, który całkowicie oczarował publiczność". Młodych aktorów do występu przygotowały bibliotekarki z filii w Gulinku i Woli Taczowskiej.

26.01.2020. Koncert karnawałowy w wykonaniu zespołu „Triple Trio". W sali wystawowo-odczytowej zakrzewskiej biblioteki zaprezentowano słynne utwory muzyki klasycznej i jazzowej, światowe przeboje opery i operetki, muzykę filmową.

10.02.2020. Zimowe rozmaitości – zajęcia edukacyjno-integracyjne dla dzieci w ramach ferii, m.in. warsztaty kartek okolicznościowych, gry interaktywne z wykorzystaniem monitora dotykowego i dywanu interaktywnego.

17.02.2020. „Podróże Baltazara Gąbki" w wykonaniu Teatru Blaszany Bębenek. Przedstawienie na motywach książki Stanisława Pagaczewskiego obejrzało 70 dzieci z Zakrzewa i okolic.

24.02.2020. Z ortografią za pan brat – finał VI Gminnego Konkursu Ortograficznego, którego współorganizatorem była Gminna Biblioteka.

Filia w GULINKU

16.02.2020. Dzień Babci i Dziadka – przedstawienie teatralne przygotowane przez najmłodszych czytelników, wręczenie zaproszonym seniorom upominków i laurek własnoręcznie wykonanych przez dzieci podczas wspólnych zajęć w bibliotece.

22.02.2020. Bal Karnawałowy dla dzieci zorganizowany wspólnie przez bibliotekę oraz Dom Ludowy w Gulinku.

Spotkania autorskie zorganizowane w siedzibach bibliotek samorządowych powiatu radomskiego przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Radomiu w ramach funkcji biblioteki powiatowej.

Oprac.
Ilona Michalska-Masiarz
Kierownik
Działu Promocji Książki i Biblioteki
MBP w Radomiu
Ewa Ukleja
Kierownik
Działu Instrukcyjno-Metodycznego
i Sieci Miejskiej MBP w Radomiu

Zaprosili nas

Anna Skubisz-Szymanowska

Wójt Gminy Jastrzębia i Dyrektor GBP w Jastrzębi na otwarcie filii bibliotecznej w Bartodziejach (9.01.2010)

„Łaźnia" Radomski Klub Środowisk Twórczych i Galeria na wernisaż wystawy i promocję wydawnictwa: Małgorzata Strzelec – „Rozmowy z kamieniami. olej, akwarela" (17.01.2020)

Centrum rzeźby Polskiej w Orońsku na otwarcie trzech wystaw: Janusz Janczy „Struktura bieli" w Galerii Oranżeria, Małgorzata Kopczyńska „Ambiwalencja" w Galerii Kaplica oraz „Przesunięcia – Pierwiastki performatywne w twórczości pracowników Wydziału Rzeźby Uniwersytetu Ar-

tystycznego w Poznaniu" w Muzeum Rzeźby Współczesnej (18.01.2020)

Stowarzyszenie „Młyńska" Verbum Bonum Pulchrum na spotkanie opłatkowe do Centrum Wolontariatu Międzynarodowego (19.01.2020)

„Łaźnia" Radomski Klub Środowisk Twórczych i Galeria na wernisaż wystawy „Pejzaż – dyscyplina i spontaniczność" – Tomasz Nowak, Marcin Sutryk (22.01.2020)

Mazowieckie Centrum Sztuki Współczesnej Elektrownia w Radomiu na wernisaż wystawy „Łódź Kaliska – Czkawka" (24.01.2020)
Wójt Gminy Zakrzew i Gminna Biblioteka Publiczne w Zakrzewie na koncert karnawałowy w wykonaniu zespołu Triple Triangle Trio (26.01.2020)

Muzeum Regionalne im. prof. Tomasza Mikockiego w Kozienicach na otwarcie wystawy fotograficznej Jacka Herman-Iżyckiego „Rowerem przez Saharę i jeszcze dalej" (7.02.2020)

Dyrekcja PSP im. Jana Kochanowskiego w oraz Dyrektor Centrum Edukacji, Kultury i Informacji w Zakrzewie do komisji konkursowej VI Gminnego Konkursu Ortograficznego (24.02 i 2.03.2020)

Mazowieckie Centrum Sztuki Współczesnej Elektrownia w Radomiu na wernisaż wystawy Grzegorza Kwietnia „Malarstwo 1990-2020" (6.03.2020)

Dyrekcja, nauczyciele i uczniowie Zespołu Szkół Skórzano-Odzieżowych, Stylizacji i Usług w Radomiu na gale finałową V Ogólnopolskiego Konkursu dla Młodych Projektantów: KREACJE – PROWOKACJE! (12.03.2020)

Ośrodek Kultury i Sztuki Resursa Obywatelska i Radomska Inicjatywa Pocztówkowa na I Radomski Kiermasz Pocztówek połączony z urodzinami Radomskiej Inicjatywy Pocztówkowej (16.03.2020)

Oprac.
Anna Skubisz-Szymanowska
Dyrektor MBP w Radomiu

SPIS TREŚCI

